

THY MASTERCLASS
KAMMERMUSIKFESTIVAL
2014

Bestyrelse:

Aase Odfeldt, formand

Erik Lyng, næstformand

Lotte Alstrup

Verner Hastrup-Petersen

Bente Mosumgaard

Craig Goodman, kunstnerisk leder

Adresse: Todbølvej 16, 7752 Snedsted

Tlf. : 9792 0902 eller 9793 4892

E-mail: mail@thychambermusicfestival.dk

www.thychambermusicfestival.dk

Tekst: Orla Vinther

Redaktion: Jørgen Munk

Sats og layout: Aase Odfeldt

Forsidefoto og billedredaktion: Knud Erik Jensen

Tryk: Trykkeriet Friheden

INDHOLD

Præsentation af lærerne	side 4
Præsentation af deltagerne	side 6
Lørdag den 16. august kl. 15.00 Kirsten Kjær Museet, Langvadvej 64, 7741 Frøstrup	side 9
Søndag den 17. august kl. 14.00 Klitmøller Kirke, Vangvej 8, Klitmøller, 7700 Thisted	side 14
Søndag den 17. august kl. 16.00 Klitmøller Kirke, Vangvej 8, Klitmøller, 7700 Thisted	side 17
Tirsdag den 19. august kl. 19.30 Musikværket, Gasværksvej 60, 7900 Nykøbing	side 21
Tirsdag den 19. august kl. 19.30 Viborg Musiksal, Gravene 25, 8800 Viborg	side 22
Onsdag den 20. august kl. 19.30 Utzon Center, Slotspladsen 4, 9000 Aalborg	side 28
Onsdag den 20. august kl. 19.30 Vestervig Kirke, Klostermøllevej 71, 7770 Vestervig	side 33
Torsdag den 21. august kl. 19.30 Thisted Musikteater, Håndværkertorv 1, 7700 Thisted	side 34
Fredag den 22. august kl. 19.30 Thisted Kirke, Vestergade 3, 7700 Thisted	side 35
Fredag den 22. august kl. 19.30 Ansgarkirken, Ansgarvej 15, 7950 Øster Jølby, Mors	side 40
Lørdag den 23. august kl. 15.00 Kirsten Kjær Museet, Langvadvej 64, 7741 Frøstrup	side 46
Lørdag den 23. august kl. 15.00 Folkecenter f. Vedv. Energi, Kammersgårdsvej 16, Ydby, 7760 Hurup	side 47
Søndag den 24. august kl. 15.00 Thisted Musikteater, Håndværkertorv 1, 7700 Thisted	side 48
Skolekoncerter og åbne prøver	side 49

Programbogen 2014 har enkelte henvisninger til programbøger fra tidligere år. Disse kan downloades eller læses på www.thychambermusicfestival.dk (Om Thy Kammermusikfestival/programbøger).

Så vidt muligt gennemføres koncerterne efter de planlagte programmer, men ændringer kan forekomme.

THY MASTERCLASS

I begyndelsen af 1990'erne havde Axel Brant Nielsen og andre fremsynede Thistedborgere en vision, som de førte ud i livet, og som gennem årene udviklede sig til dagens internationale Thy Kammermusikfestival.

Visionen tog udgangspunkt i, at nogle danske sommerhuse i Klitmøllerområdet uden for turistsæsonen stod ubenyttede. I et par uger kunne de derfor bebos af unge musikere, der deltog i det årlige mesterkursus med den græsk-amerikanske pianist Christine Paraschos som kunstnerisk leder. Efter hendes død i 1996 overtog Craig Goodman den kunstneriske ledelse, og i samarbejde med en lokal arbejdsgruppe ændrede han Thy Masterclass til en kammermusikfestival. Stille og roligt har denne festival udviklet sig til en begivenhed, der i dag tiltrækker talentfulde og ambitiøse unge musikere fra hele verden.

Festivalens fem højt profilerede lærere, Craig Goodman fra Strasbourg, Daniel Blumenthal fra Bruxelles, Máté Szücs fra Berlin, Elisabeth Zeuthen Schneider og Morten Zeuthen fra København, deltager som aktive medlemmer af de forskellige ensembler ved indstudering og koncerter, en omstændighed, der gør

festivalen enestående og derfor interessant for unge musikere fra hele verden.

Det internationale samarbejde udmønter sig i en række offentlige koncerter, hvis kunstneriske niveau har vakt opmærksomhed – også uden for landets grænser.

Desuden tjener samarbejdet et af projektets erklærede formål: at medvirke til mellemfolkelig forståelse, hvortil samspil er et fornemt middel.

LÆRERNE

Craig Goodman (f. 1957) har altid gjort tingene lidt anderledes.

Han er amerikaner af fødsel, opvokset og uddannet i Wien, Paris og New York. Efter sin uddannelse hos Marcel Moyse og Tom Nyfenger blev han engageret som solofløjtenist i Philadelphia Operaorkester under Julius Rudel. Kort derefter flyttede han til New York, hvor han efter succes inden for de traditionelle områder (konkurrencer, solo- og kammermusikkoncerter, orkesteransættelser) valgte at flytte til Paris. Herfra begyndte en "ny" karriere med flere facetter, som påkaldte sig bl. a. Yehudi Menuhins, Leonard Bernsteins og Henri Dutilleux' interesse.

Som udøvende kunstner spiller han koncerter i mange af verdens hovedstæder såvel som i mere ydmyge omgivelser.

Som komponist er Craig Goodman ophavsmænd til en række værker, der er udpræget lyriske, og som ofte involverer dans og teater.

Som underviser, både i sin egenskab af professor ved konservatoriet i Strasbourg og gennem udstrakt kursusvirksomhed, har Craig Goodman på et traditionsbevidst grundlag hjulpet mange fløjtenister og kammermusikgrupper til at finde deres egen stil og retning.

www.flutist.com/goodman

Daniel Blumenthal (f. 1952) er klaverprofessor ved Det Kgl. Flamske Musik-konservatorium i Bruxelles og desuden en meget flittig koncertgiver over det meste af verden. Allerede tidligt blev han kosmopolit. Han er født i Tyskland, startede sin klaverkarriere som femårig(!) i Paris og fortsatte sin uddannelse i USA sluttende på den berømte Juilliard School of Music i New York. Som ung vandt han et utal af klaverkonkurrencer. Nu sidder han i stedet i dommerpanelerne.

Som koncertpianist deler han sig mellem solokoncerter, akkompagnementsopgaver og kammermusik. Dertil kommer en betydelig CD-produktion med mere end 80 indspilninger.

Daniel Blumenthals eget repertoire er meget omfattende. Hans Bachspil er bemærkelsesværdigt, men også den store romantiske klavermusik ligesom den helt nye musik mestrer han med overlegen teknik og stilistisk indlevelse. www.danielblumenthal.com

Morten Zeuthen (f. 1951) er sin generations førende danske cellist.

Han studerede hos Paul Tortelier og Asger Lund Christiansen. Fra 1978 til 1996 var han første solocellist i DR SymfoniOrkestret og har siden været celloprofessor på Det Kgl. Danske Musikonservatorium.

Han var medstifter af Kontraktvartetten, Skandinavien's førende strygekvartet, som han var medlem af fra 1974 til 2000.

Morten Zeuthen har en international karriere som kammermusiker og solist. Således modtog han i 1994 en Grammy for "Årets Klassiske Udgivelse" (en CD med indspilningen af Johann Sebastian Bachs solosuiter) og i 2006 en Grammy for "Årets Soloudgivelse"

(CD'en L'Homme Armé med ny dansk musik for solocello). Morten Zeuthen spiller på en Giuseppe Rocca-cello fra 1845.

www.mortenzeuthen.dk

Elisabeth Zeuthen Schneider (f. 1956) er uddannet i København hos Milan Vitek og Endre Wolf. I USA videreførte hun sin uddannelse hos medlemmer af Budapesterkvartetten og Isidore Cohen fra Beaux Arts-trioen, ligesom hun dyrkede specielt barokstil hos Stanley Ritchie i Indiana. Det har ført til en række CD-indspilninger af alle Matthesons og Händels violinsonater.

Som orkestermusiker har Elisabeth Zeuthen Schneider virket som assisterende koncertmester både i Det Kgl. Kapel og i DR SymfoniOrkestret. Som docent på Det Kgl. Danske Musikonservatorium forener hun nu sin interesse for kammermusik og undervisning med en betydelig koncertvirksomhed og CD-indspilninger. Hun har f.eks. indspillet alle Schumanns violinsonater.

Elisabeth Zeuthen Schneider spiller på en Giovanni Battista Grancino fra 1701. www.damu.dk/zeuthen

Máté Szücs er født i Ungarn 1978. Begge forældre beskæftigede sig professionelt med musik, moderen som operasanger og pædagog, faderen som komponist og dirigent. Allerede som femårig begyndte Máté Szücs at spille violin, og som teenager gjorde han sig bemærket både som solist og kammermusiker. I 1990'erne slog han sig ned i Belgien, hvor han vandt anerkendelse som kammermusiker på violin og bratsch.

Máté Szücs har været solobratschist i Royal Philharmonic Orchestra of Flandern og i Bamberger Symphoniker.

I 2006 vandt han stillingen som solobratschist i Staatskapelle Dresden, en stilling, der på det tidspunkt havde været ubesat i 13 år. I 2007 konkurrerede han sig til den meget attraktive plads som solobratschist i Radio Sinfonie Orchester (RSO) Frankfurt am Main.

I august 2011 tiltrådte Máté Szücs stillingen som solobratschist i Berlinerfilharmonikerne.

Craig Goodman, fløjte
violin

Daniel Blumenthal, klaver

Elisabeth Zeuthen Schneider,

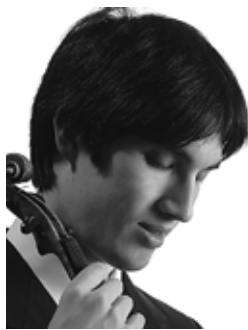
Morten Zeuthen, cello

Máté Szücs, bratsch

Ai Koda, violin

Alexander Sprung, violin

Callum Hay Jennings
kontrabas

Cassandra Bequary, violin

Charles Richard-Hamelin
klaver

Cæcilie Balling, violin

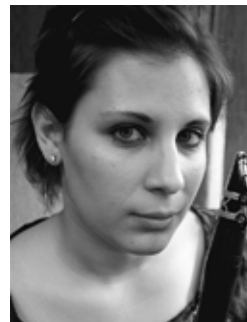
Emily Dellit, violin

Grace An, cello

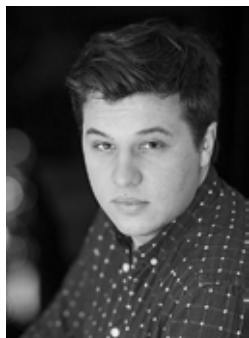
Hannah Ross, bratsch

Sarah Bonomo, klarinet

Katya Gorovaya, bratsch

Luke Turrell, bratsch

Meredith McCook, cello

Michael Kaufman, cello

Morten Lyngs, violin

DELTAGERNE 2014

Ai Koda, violin, 25 år. Japaner, bosiddende i Tyskland. Begyndte at spille som fire-årig. Studerer på Hochschule für Musik, Nürnberg, tidligere på konservatorier i Japan. Har vundet priser i både Japan og Tyskland. Ai Koda, der også er aktiv som kammermusiker, er nu koncertmester i Junge Deutsche Philharmonie. Underviser som assistent for professor Daniel Gade, Nürnberg.

Alexander Sprung, violin, 30 år. Tysker. Begyndte at spille som fem-årig. Er uddannet på New England Conservatory i Boston og Hochschule für Musik Hanns Eisler, Berlin. Alexander Sprung, der har vundet priser i USA, Italien og Tyskland, har spillet i Gewandhaus Orchester, Leipzig, og Deutsches Symphonie Orchester, Berlin. Som solist har han spillet med flere kendte orkestre, heriblandt Stuttgart Kammer Orchester. Fra april 2014 er han ansat i NDR Symphonie Orchester, Hamborg.

Callum Hay Jennings, kontrabas, 28 år. Canadier, bosiddende i Tyskland. Begyndte som 18-årig at studere kontrabas hos medlemmer af Toronto Symphony Orchestra. På en turné i sommeren 2007 var han leder af kontrabasgruppen i the National Youth Orchestra of Canada. Afsluttede i 2011 sin diplomuddannelse (med udmærkelse) ved McGill University. Fra 2013 har Callum Hay Jennings studeret på Hochschule für Musik Hanns Eisler, Berlin, hvor han også spiller i Rundfunk Sinfonieorchester.

Cassandra Bequary, violin, 27 år. Amerikaner. Begyndte at spille som fem-årig. Første solistoptræden som 10-årig; senere uddannet ved Oberlin Conservatory og San Francisco Conservatory of Music. Har turneret som solist i USA og Tyskland. I 2008-10 var hun koncertmester i Oberlin Orchestra. Som kammermusiker har hun spillet med Bowling String Quartet, Forte String Quartet og Face String Trio. Cassandra Bequary, der i 2009 blev udvalgt som deltager i the Oberlin Conservatory Honors Recital, har desuden en omfattende pædagogisk virksomhed.

Charles Richard-Hamelin, klaver, 25 år. Canadier. Begyndte at spille som fire-årig. Uddannet fra McGill University (Bachelor 2011) og Yale School of Music (Master 2013). Studerer for tiden på Conservatoire de Musique de Montréal. Har modtaget adskillige priser, heriblandt the Beethoven Sonata Prize ved the Seoul International Music Competition (2014), og samme år 2. prisen ved the Montreal International Music Competition. Som solist har Charles Richard-Hamelin spillet med flere orkestre, heriblandt the Montreal Symphony Orchestra, the Toronto Symphony Orchestra og the Korean Symphony Orchestra. Er medlem af den canadiske Trio Hochelaga. www.charlesrichardhamelin.com

Cæcilie Balling, violin, 24 år. Dansker. Begyndte at spille som fem-årig og studerer på det Kgl. Danske Musikkonservatorium, København, tidligere på Chetham School of Music, Manchester. Hun modtog i 2014 the Fulbright Scholarship for videre studier hos professor Milan Vitek, the Oberlin Conservatory of Music, Ohio. Cæcilie Balling er medlem af the Rose Quartet.

Emily Dellit, violin, 28 år. Australier, bosiddende i England. Begyndte at spille som seks-årig. Uddannet på konservatorier i Brisbane, Zürich og London. Emily Dellit har modtaget flere australske priser. Som solist og kammermusiker har hun spillet i Australien, Frankrig, Israel, Portugal, Schweiz, USA og Østrig. I dag prøvespiller Emily Dellit i the Royal Northern Sinfonia og the Scottish Chamber Orchestra.

Grace An, cello, 28 år. Amerikaner. Begyndte at spille violin som fire-årig og cello som seks-årig. Er uddannet på Stanford University, Eastman School of Music og Manhattan School of Music. Spiller i New World Symphony, Miami, tidligere i Rochester Philharmonic Orchestra, Sapporo Symphony Orchestra, Civic Orchestra of Chicago og Hudson Valley Philharmonic. Grace An har virket som lærer i Harlem Children's Zone og ved Academia Filarmónica de Medellín i Columbia. Har modtaget flere priser i USA. www.gracean.com

Hannah Ross, bratsch, 23 år. Amerikaner. Begyndte at spille klaver som fem-årig, violin som 10-årig og bratsch som 14-årig. Studerer på Juilliard School of Music, New York. Underviser elever i en folkeskole og har fem gange været i Tanzania med Art Powers Arusha.

Sarah Bonomo, klarinet, 27 år. Amerikaner. Begyndte at spille som 11-årig. Er uddannet på San Francisco Conservatory of Music og Florida State University. Er medlem af Merced Symphony Orchestra og One Found Sound, Berkeley Community Chorus and Orchestra. Sarah Bonomo har vundet flere priser i USA. www.juliasarahbonomo.com

Katya Gorovaya, bratsch, 28 år. Født i Rusland, nu amerikaner bosiddende i Schweiz. Begyndte at spille som fire-årig. Studerede først violin i Boston, senere på McGill University i Montreal. Skiftede til bratsch og studerede derefter i Lausanne og Maastricht. Katya Gorovaya, der har turneret med orkestre i Canada, Europa og

Sydamerika, er medlem af the Hulencourt Soloists Chamber Orchestra og the Young European Strings Camerata.

Luke Turrell, bratsch, 25 år. Englænder, bosiddende i Tyskland. Begyndte at spille som fem-årig. Har studeret på Universität der Künste, Berlin, og på Yehudi Menuhin School, London. Luke Turrell har haft en alsidig virksomhed som solist og kammermusiker; således har han turneret i Asien, Sydamerika og Europa med the Arnon Quartet. Luke Turrell, der i 2010 vandt en pris som den mest lovende britiske bratschist, studerer ved the Academy of the Berlin Philharmonic med Máté Szücs som lærer. www.luketurrell.co.uk

Meredith McCook, cello, 27 år. Amerikaner. Begyndte at spille klaver som fem-årig og cello som 11-årig. Er uddannet på Manhattan School of Music, University of North Texas og Northwestern University. Har modtaget adskillige priser i USA. Meredith McCook, der i 2013 blev udnævnt til "Årets unge musiker" af Tyler Music Coterie, er ansat i New World Symphony, Miami. Er derudover aktiv som kammermusiker.

Michael Kaufman, cello, 25 år. Amerikaner. Begyndte at spille som fire-årig. Har studeret på Eastman School of Music og Cleveland Institute of Music; forbereder nu sin DMA (Doctor of Musical Arts) på University of Southern California. Michael Kaufman, der i årene 2009-13 vandt adskillige førstepriser, har som solist og kammermusiker turneret i USA, Canada, England, Tyskland og Schweiz. Han har desuden været solocellist i Sarasota Music Festival Orchestra, HSC Symphony og Eastman Philharmonic. www.kaufmancello.com

Morten Lyngs, violin, 25 år. Dansker. Begyndte at spille som fire-årig. Studerer på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, tidligere Royal Academy of Music, London. Har i flere år været medlem af Danish National Youth Ensemble, som har turneret i Danmark, Ukraine, Ungarn og Kina. Morten Lyngs, der er medlem af strygetrioen Armon, spiller på en Carlo Giuseppe Testore, Milano 1735, der er udlånt af Det Kgl. Danske Musikkonservatorium.

KIRSTEN KJÆR MUSEET, 7741 FRØSTRUP

LØRDAG DEN 16. AUGUST KL. 15.00

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Trio i B-dur op. 97, *Ærkehertugtrio* (1811)
for violin, cello og klaver

Allegro moderato

Scherzo (Allegro) – Trio

Andante cantabile, ma pero con moto

Allegro moderato – Presto

violin: Alexander Sprung
cello: Morten Zeuthen
klaver: Daniel Blumenthal

Sergei Taneyev (1856-1915)

Kvartet i E-dur op. 20
for violin, bratsch, cello og klaver (1906)

Allegro brillante

Adagio più tosto largo

Finale: Allegro molto

violin: Alexander Sprung
bratsch: Luke Turrell
cello: Morten Zeuthen
klaver: Daniel Blumenthal

Bent Lorentzen (f. 1935)

Mambo

for klarinet, cello og klaver (1982)

klarinet: Sarah Bonomo
cello: Morten Zeuthen
klaver: Daniel Blumenthal

--- Pause ---

Michael Kaufman, Liisa Palandi og Sonia Achkar, Kirsten Kjær Museet 2013

Den tyske komponist **Ludwig van Beethoven** (1770-1827) flyttede fra Bonn til Wien som 22-årig. Der søgte han fra første færd at udvide og personliggøre tidens wienerklassiske tonesprog. I værkerne op til århundredskiftet – fra den såkaldte ”første periode” – komponerede han dog i forlængelse af traditionen fra Haydn og Mozart.

Med sin 3. symfoni, *Eroica*, som han begyndte på i 1802, satte Beethoven skel i forhold til den wienerklassiske tradition. Dermed indledte han sin ”anden periode”, der med symfonierne nr. 3 til 8, violinkoncerten og strygekvartetterne opp. 59, 74 og 95 foruden en række vægtige klaversonater åbnede vejen for romantikken i musikhistorien. Beethoven er dog stadig at betragte som en vældig overgangsfigur, idet hans stærke vilje til at forme sit stof adskilte ham fra de romantiske komponisters hang til stemningspræget opløsning af strengere formprincipper.

Beethovens ”tredje periode” omfatter tiden fra ca. 1815 til hans død i 1827. Her træder det dybt personlige, eksperimenterende og traditionsgennembrydende for alvor frem i værker som de sidste fem såkaldt ”gale” strygekvartetter af i alt 16, de sidste fem af i alt 32 klaversonater, *Missa solemnis* og den 9. symfoni.

Beethoven komponerede syv klavertrioer (den 4. klavertrio, op. 11 fra 1798, havde oprindeligt en klarinet i stedet for en violin). De første tre fik en begejstret modtagelse, da Beethoven præsenterede dem for sit wienerpublikum i 1795 som sit op. 1. Med strygerstemmernes udprægede selvstændighed, satsernes længde, de udvidede wienerklassiske former og hele udtryksmæssige intensitet brød de tre værker med forestillingen om klavertrioen som overkommelig ”husmusik” (se også noten side 23 om Mozarts klavertrio i G-dur K 496). Her er ikke tale om galante ”divertimenti”, men om symfoniske værker for tre instrumenter, der stiller store krav til de udøvende.

13 år senere fortsatte Beethoven linjen med sine to klavertrioer op. 70 nr. 1 i D-dur (*Geister-trio*, opført på Thy Kammermusikfestival 2008) og nr. 2 i Es-dur, begge komponeret i sidste halvdel af 1808 – tidsmæssigt nær den 5. og 6. symfoni. I klavertrioerne op. 70 er violin og cello nu helt ligeberettigede med klaveret, og de tre instrumenter udfolder et intenst tematisk arbejde, en tæt polyfoni på wienerklassisk grundlag, der er et af stilens fornemste kendetegn.

Ludwig van Beethoven levede i Wien som freelance-komponist og klavervirtuos, dvs. uden noget egentligt ansættelsesforhold. Hans tilværelse var i høj

grad baseret på støtte fra adelige velyndere. Kredsen aftegner sig i dedikationerne på værkernes titelblade. Her finder vi adelsnavne som Waldstein, Lichnowsky, Lobkowitz, Kinsky og Thun. Beethovens måske vigtigste velgører var ærkehertug Rudolf af Østrig, yngste søn af kejser Leopold 2., der i 1804, som 16-årig, begyndte at studere klaver spil og komposition hos ham. Rudolf og Beethoven blev venner, og de fortsatte med at mødes frem til 1824. Beethoven tilegnede ham 14 værker, heriblandt klavertrioen op. 97 med tilnavnet *Ærkehertugtrioen* (1811), der står på årets program, og korværket *Missa solemnis* (1823).

Med en samlet spilletid på omkring 40 minutter er klavertrioen op. 97 den mest omfangsrige af Beethovens klavertrioer. I dette bredt dimensionerede værk når klavertrioen på wienerklassisk grund sit højdepunkt, hvor hvert instrument i et sublimt sammenspil udfolder sin egenart.

I første sats, *Allegro moderato*, indleder klaveret med et sangbart hovedtema. Hertil træder med fin kontrastvirkning det mere kortfattede og rytmisk skarpe profilerede sidetema, der dog ikke bryder den lyriske grundstemning. Igen er det klaveret, der fører an. I den udstrakte gennemføringsdel bearbejdes motiverne fra hoved- og sidetemaet.

Anden sats, *Scherzo (Allegro), Trio*, er fuld af finesse og vitalitet – måske den fineste kammermusikalske Scherzo-sats, Beethoven har komponeret. Scherzo-temaet spilles af strygerne alene. Helt underfundigt lister det sig frem i celloen, en trinvis stigende melodi over en oktav videreført i faldende linje af violinen, som først derefter besvarer temaet på fuga-manér. Først i t. 16-17 overtages temaet af klaveret ledsaget af strygernes pizzicato. Triodelen i Des-dur begynder med et mørkt, kromatisk motiv indført af celloen og videreført af klaveret og violinen. Denne tyst glidende indledning fører overraskende til et festligt og rytmisk spændstigt Triotema i klaveret.

Tredje sats, *Andante cantabile, ma poco con moto (Langsomt og sangbart, dog bevæget)* indledes af et meget smukt og udtryksfuldt tema i D-dur, der i det følgende nybelyses i fire variationer, der rytmisk bliver stadig mere differencierede. Satsen slutter med temaet i sin oprindelige form.

Fjerde sats, *Allegro moderato, Presto*, er en livfuld og bevæget rondo. Det er klaveret, der indleder med rondotemaet. Det anslår den stemning af ynde og elegance, som kendetegner slutningen på dette frodige og livsbekræftende værk fra Beethovens mellemste periode. Som helhed er klaverstemmen virtuos og formentlig tiltænkt ærkehertugen.

Beethovens velgører, ærkehertug Rudolf af Østrig (1788-1831), hvem Beethoven tilegnede sin klavertrio op. 97

Bent Lorentzen (f. 1935) er en folkelig modernist og en ener i moderne dansk kompositionsmusik. Dels har han arbejdet mere med musikdramatik end nogen anden dansk komponist i moderne tid, dels har han fundet inspiration andre steder end sine kolleger: i børns sanglege og spontansang, i tysk serialisme, i elektronisk musik, i brasiliansk (afro-cubansk) folkemusik, i polsk modernisme, for blot at nævne nogle af de centrale. Lorentzen er en komponist, der i sjældnen grad – og uanset stil og genre –

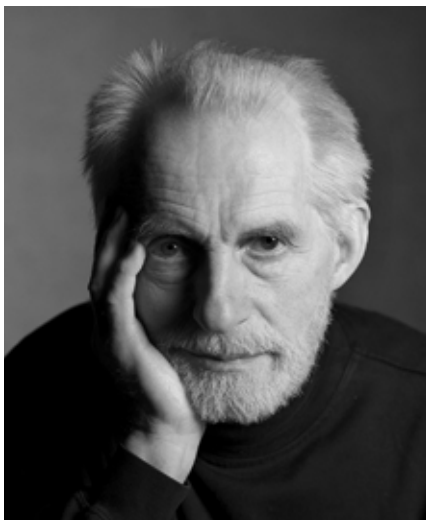
har interesseret sig for samspillet mellem musikken og lytteren. Han mener, at hvis musikken er utilgængelig eller uinteressant for lytteren, opnår komponisten kun at isolere sig selv. Humor kan være et kontaktmiddel – er det i hvert fald i Lorentzens univers. Humoren findes ofte – eller bliver til – i det punkt, hvor lydets og klangens verden mødes med menneskets oplevelsesverden på nye og overraskende måder.

Bent Lorentzen er uddannet på Aarhus Universitet og Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, og han var lærer (docent) i musikteori og komposition på Det jyske Musikkonservatorium i Aarhus fra 1962 til 1971, da han blev fuldtidskomponist. Han har komponeret i stort set alle genrer, men størst betydning har Lorentzen nok som musikdramatiker med i alt 15 operaer (fra korte enaktere til helaftensformat) med tilsammen over 300 opførelser. Mange er uropført i udlandet, og nogle har opnået to eller flere produktioner. Han har modtaget talrige priser i ind- og udland – og desuden været en yderst idérig leder af Ebeltoft Festivalen 1989-93.

Lorentzens musik karakteriseres ofte som "sonisk", fordi den har selve lyden og den klangligt-sanselige oplevelse af den i centrum. Komponistens viden om og udtømmelige fascination af lyden-i-sig selv viser sig på utallige måder: Han har – i korværker og musikdramatik – udfor-

sket menneskestemmens kolossale udtryksmuligheder, fra sagte hvisken og gestisk talesang til (parodisk) skønsang og kontrolleret skrig, og han arbejder intenst med at lokke ny og interessant lyd ud af traditionelle instrumenter. Mange eksempler kan findes i *Mambo*: klarinettisten blæser på mundstykket og frembringer "multifoner" (flere toner og overtoner samtidigt), cellisten banker på sit instrument, pianisten slår og skraber på strengene.

Bent Lorentzen (f. 1935)
Foto: Edition Wilhelm Hansen

Bent Lorentzen komponerede *Mambo* for klarinet, cello og klaver i 1982. Det er et vildt og voldsomt ekspressivt, næsten barbarisk stykke musik skrevet i den periode, hvor Lorentzen omsatte

inspirationen fra sin rejse til Brasilien i kompositionsmusik, der bærer umiskendeligt præg af sydamerikansk rytmik og et sanseligt, dansant og til tider ekstatiske udtryk. Samtidig er musikken klangligt yderliggående på grænsen til det provokerende: instrumenterne klinger for det meste i deres yderlejer – meget højt eller meget dybt, og de frembringer ofte klange, der leder tanken mere hen på støjlyde og slagtpøj end på melodiiinstrumenter. De tre musikere er på en gang helt fri, nærmest improviserende i deres udtryk, på den anden side er det nøje planlagt, hvornår og hvordan et instrument træder frem som "solist" og eksponerer den synkoperede mamborytme i en mere eller mindre melodiseret form. Det er det polyrytmiske – samspillet mellem flere samtidige rytmer – der fascinerer Lorentzen.

På grund af det gennemgående meget hurtige tempo og de mange små forskydninger får den normalt stimulerende, energiske og kropsligt æggende mamborytme et nervøst-hidsigt, nærmest afsindigt udtryk. Man kan komme til at tænke på Ravels *La Valse*, hvor valsen nærmest danser sig selv til døde. Her dør mamboen uørligt hen efter først at have hidset sig op til de største højder.
(Notetekst: Lars Ole Bonde)

Sergei Taneyev (1856-1915) var i sidste halvdel af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet en af Ruslands betydeligste komponister – og formentlig den komponist i tidsrummet, som var mindst kendt i Vesten. Taneyev stammer fra en aristokratisk familie, som understøttede kunst og kultur. Da Taneyevs talent var indlysende, sendte familien den 10-årige til konservatoriet i Moskva, som netop var oprettet i 1866.

Hans hovedfagslærer i klaver blev konservatoriets grundlægger, Nicolai Rubinstein, og i hovedfaget komposition den nyligt ansatte professor, Peter Tjajkovskij. Skønt Taneyev hurtigt udviklede sig til en brillant pianist, valgte han at satse på en karriere som komponist og lærer. Da Tjajkovskij i 1878 trak sig tilbage, blev Taneyev som 22-årig hans efterfølger som lærer i musikteori. Senere underviste han også i klaver og komposition, nu som professor. Han var desuden konservatoriets direktør i årene 1885-89. Taneyev var en efterspurgt lærer, og blandt hans elever var Rachmaninov og Scriabin. På trods af sin høje status i russisk musikliv forblev han stort set ukendt i Vesten.

Måske skyldes det, at Taneyevs kompositioner stilistisk er orienterede mod den vesteuropæiske senromantik og Tjajkovskij snarere end mod de russiske komponister, der søgte at skabe fornyelse. Her

var de vigtigste Balakirev, Borodin, César Cui, Musorgskij og Rimskij-Korsakov, der dannede kunstnergruppen med tilnavnet *De mægtige Fem* (se eventuelt mere derom i programbog 2009 side 26 og 27). De dæmmede op for den vesteuropæiske indflydelse ved at skrive musik, der tog udgangspunkt i russisk digtning og folkløse. På den baggrund er Taneyevs musik på en måde tilbageskuende og i hvert fald traditionsbevarende. Men historiens hjul drejes nu engang af dem, der nok tager traditionen alvorligt, men gennemtænker den kritisk og bidrager til at forny den.

Taneyevs kompositioner omfatter bl.a. fire symfonier, en klaverkoncert, ni strygekvartetter, en klaverkvartet, en klaverkvintet foruden kor- og anden vokalmusik.

Klaverkvartetten i E-dur, der står på årets program, er et virtuost og stort anlagt værk fra 1906. I første sats, *Allegro brillante*, introducerer klaveret med massive akkordslag det bredt syngende hovedtema i strygerne, som klaveret akkompagnerer med harpelignende akkordbrydninger. Sidetemaet er mere kapriciøst; det fordeles yderst elegant mellem strygere og klaver i en friere udformning. Gennemføringen belyser hovedtemaet i mange nuancer inden der bygges op mod reprisen. Den sætter ind med en triumferende version af

strygernes hovedtema. Satsen slutter med en pompøs og virtuos koda, der resumerer hovedtemaets elementer for sidste gang.

Anden sats, *Adagio, più tosto largo* (*Langsomt, men hurtigere end largo*) giver fine eksempler på Taneyevs melodiske evne. I den tredelte sats kontrasterer midterdelen ved sin mere dramatiske karakter.

I tredje sats, *Allegro molto*, viser Taneyev sine evner som kontrapunktiker (se billedtekst). Satsen er overvældende og præget af kanons og fugerede episoder, der står side om side med mere afspændte og lyriske forløb. Her dukker også hovedtemaet fra anden sats op. Alt i alt en kontrastrig og formidabel slutning på et ambitiøst værk.

Sergei Taneyev (1856-1915) var i sin tid anerkendt som komponist, pianist og lærer (uropførte Tjajkovskijs første klaverkoncert i 1875). Han var desuden berømt for sin viden og kunnen inden for klassisk kontrapunkt, som optog ham hele livet. Det var komponister som Johann Sebastian Bach, Giovanni Palestrina og nederlandske mestre som Orlandus Lassus, Josquin des Pres og Johannes Ockeghem, han studerede. Taneyev er forfatter til et gigantisk tobindsværk med titlen *Dobbelt Kontrapunkt i Streng Stil*, resultatet af 20 års arbejde (udkom 1909 og 1915 på russisk. Oversat til engelsk i 1962).

KLITMØLLER KIRKE, 7700 THISTED

SØNDAG DEN 17. AUGUST KL. 14.00

Thierry Blondeau (f. 1961)

Bonsai

for solofløjte (1993)

Craig Goodman

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Duo nr. 4 i F-dur K Appendix 156 og 157

for 2 fløjter, arrangeret for fløjte og klarinet
af Craig Goodman

Allegro vivace

Andante con variazioni

Menuetto. Un poco allegro

fløjte: Craig Goodman

klarinet: Sarah Bonomo

Johannes Brahms (1833-97)

Kvintet i h-mol op. 115

for klarinet, 2 violiner, bratsch og cello (1891)

Allegro

Adagio

Andantino – Presto non assai

Con moto

klarinet: Sarah Bonomo

violin 1: Cassandra Bequary

violin 2: Morten Lyngs

bratsch: Hannah Ross

cello: Morten Zeuthen

Nermis Mieses, Peter Clark, Florian Peelman og Hannah Sloane i Klitmøller Kirke 2013

Thierry Blondeau (f. 1961) studerede musik og litteratur ved Conservatoire de Paris og Hochschule der Künste, Berlin. Siden 2003 har han undervist i elektro-akustisk musik og komposition ved Marc Bloch-Universitetet i Strasbourg. For tiden underviser han også ved konservatorierne i Aulnay-sous-Bois og Blanc-Mesnil.

Thierry Blondeau har komponeret omkring 90 værker, hvoraf en stor del er kammermusik og musik til undervisningsbrug. Som eksempler på hans alsidige produktion nævnes *Ups and Downs* for 5 instrumenter, *Zigzag* for 14 instrumenter og elektronik, *Pêle-Mêle* for 10 instrumenter og elektronik, *Étude au Doppler* for 2 instrumenter og 2 højttalere, *Lieu* for 10 instru-

menter, *Appel, Écho, Envol* for 3 kor, 4 solofløjter og orkester og Strygekvartet nr. 1.

Blondeaus musik er modernistisk og eksperimenterende. Således søger han ofte at inddrage rummet med henblik på at udvide instrumenternes klanglige muligheder. Dette medfører, at han ved siden af koncertstykkerne også komponerer *klangaktioner* i relation til et sted, et rum eller en situation.

I 1993 komponerede Blondeau **Bonsai** for solofløjte. Derom fortæller komponisten:

Bonsai indgår i en cyklus af værker for solofløjte, som jeg kalder Un barbabe en Asie. Her efterligner jeg fløjter fra forskellige asiatiske lande. Bonsai er inspireret af den japanske fløjte shakuhachi.

Jeg prøver dog ikke at komponere en perfekt efterligning af den japanske fløjte. I højere grad prøver jeg at gengive den måde, hvorpå jeg selv hører fløjten i den østasiatiske tradition.

I 1995 komponerede Blondeau **Ein und Aus** for altfløjte, klarinet, violin, bratsch og cello. (Altfløjten eller G-fløjten notes som den lidt kortere "normale" fløjte i C; men den klinger en kvart dybere end noteret.)

Det 8 minutter lange værk udforsker instrumenternes klanglige muligheder. I hviskende dialoger udveksles utraditionelle klanglige impulser eller udbrud af korte, melodiske fragmenter: indledningsvis indadvendt og lyttende, senere med stadigt større intensitet og aggressivitet. Til slut vender indledningens musik tilbage, og værket klinger ud så roligt og indadvendt, som det begyndte.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91) komponerede seks duoer for fløjte, som først blev udgivet efter hans død. De er alle komponeret på baggrund af nogle af hans tidligere værker. Den 4. duo i F-dur, som står på årets program, er således komponeret med tematisk baggrund i sonaten for violin og klaver i F-dur nr. 25 (K 377).

De elegante og raffinerede duoer er fine eksempler på tidens underholdningsmusik, der appellerede til såvel "Kenner" (den skolede aristokrat) som "Liebhaver" (1700-tallets nye borger med færre forudsætninger).

Læs mere om Wolfgang Amadeus Mozart på side 23 og 24

Johannes Brahms (1833-97) komponerede i 1890'erne to klarinetsonater, en klarinettrio og klarinetkvintetten, der står på årets program. Over disse sene værker hviler en mørk kolorit – et efterårsagtigt vemod, som Brahms i særlig grad forbandt med klarinettens melodiske og klanglige særpræg. Værkerne er direkte inspireret af den fremragende klarinetvist Richard Mühlfeld, som også medvirkede ved uropførelsen af klarinetkvintetten i Berlin den 12. december 1891.

I sin grundholdning er klarinetkvintetten udpræget lyrisk. Det er klarinettens evne til at spille lange, syngende fraser i forbindelse med dens rige klanglige udtryksregister, der har fængslet Brahms (den lidt skingre, lyse højde, det gyldentvarme mellemløje og den mørktfarvede, bløde klang i dybden). Hertil kommer klarinettens muligheder for dels at kontrastere til, dels at smelte sammen med strygekvartetten.

Den lyriske grundholdning kommer til udtryk gennem alle satser: I første sats (*Allegro*) er det hovedtemaets vemdige, trinvist drejende melodi i tredelt takt – som en langsom vals – der forplanter sig og afgiver motivisk materiale til hele satsen. Første sats giver dog også eksempler på dramatiske fortætninger og klanglige konfrontationer.

I begyndelsen af anden sats (*Adagio*) er klarinettens dialog med 1. violinen over de øvrige instrumenters sagte akkompagnement et vidunderligt eksempel på klanglig sammensmeltning.

I tredje sats (*Andantino – Presto non assai*) giver Brahms afkald på en regulær Scherzo. I stedet bringes en todelt sats, hvis første del, *Andantino*, klart kontrasterer til den efterfølgende ungarsk farvede, danseprægede *Presto non assai*.

Fjerde sats (*Con moto*) er en variations-sats, hvis sidste og 6. variation knytter direkte an til hovedtemaet i første sats.

Læs mere om Johannes Brahms på side 26 og 27

Klarinetvisten Richard Mühlfeld.
Tegnet 1899 af Ludwig Michalek

KLITMØLLER KIRKE, 7700 THISTED

SØNDAG DEN 17. AUGUST KL. 16.00

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Duo nr. 4 i F-dur K Appendix 156 og 157
for 2 fløjter, arrangeret for fløjte og klarinet
af Craig Goodman

Allegro vivace

Andante con variazioni

Menuetto. Un poco allegro

fløjte: Craig Goodman

klarinet: Sarah Bonomo

Programnote, se side 15

Thierry Blondeau (f. 1961)

Ein und Aus

for altfløjte, klarinet, violin, bratsch og cello (1995)

altfløjte: Craig Goodman

klarinet: Sarah Bonomo

violin: Cassandra Bequary

bratsch: Hannah Ross

cello: Morten Zeuthen

Programnote, se side 15, midterste spalte

Claude Debussy (1862-1918)

Syrinx

for solofløjte (1913)

Craig Goodman

Carl Nielsen (1865-1931)

Kvartet nr. 4 i F-dur op. 44

for 2 violiner, bratsch og cello (1906)

Allegro non tanto e comodo

Adagio con sentimento religioso

Allegretto moderato ed innocente

Finale: Molto adagio – Allegro non tanto, ma molto scherzoso

violin 1: Morten Lyngs

violin 2: Cassandra Bequary

bratsch: Hannah Ross

cello: Morten Zeuthen

Portræt af den 22-årige Claude Debussy malet af Marcel Baschet i 1884.

Med kantaten *L'Enfant prodigue* (*Den fortabte søn*) vandt Debussy i 1884 den eftertragtede Rompris. De følgende to år tilbragte han i Italien. I 1887 kritiserede Akademiet den musik, han indleverede som kvittering for opholdet. Med utrolig præcision formulerede man – i et mopset og kritisk-belærende tonefald – de træk i Debussys personlige stil, der få år senere gjorde ham verdensberømt:

Man finder hos ham en fornemmelse for den musikalske farve, hvis overdrivelse let kan få ham til at glemme betydningen af konturernes og formernes klarhed. Det ville være ønskeligt, om han ville tage sig i agt for denne vage impressionisme.

Den musikalske impressionisme er primært knyttet til den franske komponist og pianist **Claude Debussy** (1862-1918) og hans værker. Debussys forhold til tonaliteten blev skelsættende i musikhistorien, idet han på en uhyre raffineret og dybt personlig måde frigjorde sig fra dur-moltonaliteten. Ved at basere sit tonesprog på et forråd af toner, et skalagrundlag, der ikke indeholdt de spændingsskabende halvtonetrin (som dur- eller molskalaen indeholder), opnåede Debussy i melodi og samklang en tilstand, der opleves som næsten statisk; en musik, hvor raffinerede, farverige og klangfulde nuancer er det væsentligste, men hvor akkordernes indre tonale sammenhæng i klassisk forstand er reduceret (se evt. note om *fin de siècle* og *symbolisme* i programbog 2010 side 16).

I årene fra ca. 1890 til 1910 komponerede Debussy de værker, der for eftertiden kom til at tegne den musikalske impressionisme. Blandt de vigtigste er gennembrudsværket *Prélude à l'après-midi d'un faune* (*Forspil til en fauns eftermiddag*), tre orkesternocturner, operaen *Pelléas et Mélisande* med tekst af den belgiske symbolist Maurice Maeterlinck og endelig de to hovedværker for orkester, *La Mer* (*Havet*) og *Images* (*Billeder*).

Claude Debussy var en fremragende pianist, og hans omkring 200 værker for klaver – heriblandt de 24 *Préludes* i to bind og *Études* – er af samme kunstneriske vægtfylde som orkesterværkerne.

Værket for solofløjte, *Syrinx*, der står på årets program, er fra 1913 og blev komponeret til det aldrig færdiggjorte skuespil *Psyché* af Gabriel Mourey. Værket giver god plads for den udøvedes personlige fortolkning, idet originalmanuskriptet er udgivet uden taktstreger og uden spilleanvisninger. Derfor regnes *Syrinx* for at være et centralt værk i udviklingen af musik for solofløjte i begyndelsen af 1900-tallet.

Det var tanken, at fløjtesoloen skulle spilles uden for scenen. Stykket hed oprindeligt *Flûte de Pan*; men da en af Debussys *Chansons de Bilitis* allerede havde det navn, omdøbte han stykket til *Syrinx*. Navnet refererer til myten om den kronisk liderlige naturgud, Pan (med ben, skæg og horn som en gedebuk), der forfølger den skrækslagne nymfe, *Syrinx*. På desperat flugt forvandler hun sig til sivrør; rørene frembringer en smuk lyd; Pan skærer dem af og har nu sin fløjte, som han gav nymfens navn.

Den danske komponist, violinist og dirigent **Carl Nielsen** (1865-1931) er en stor skikkelse i dansk musikhistorie, og hans indflydelse på de følgende generationer af danske komponister har været betydelig. Som kunstner var han på højde med de komponister, der befolkede den europæiske musikscene på hans tid: Sibelius, Debussy, Richard Strauss, Mahler, Reger, Schönberg, Bartók og Stravinsky. Især fra begyndelsen af 1960'erne har hans værker vundet stadig større international opmærksomhed og anerkendelse.

Carl Niensens produktion spænder over bl.a. orkester-, kammer- og klavermusik, solokoncerter, operaer og anden scenemusik og ikke mindst en perlerække af danske sange. Allerede Carl Niensens to første symfonier (1892 og 1902) viser en bevægelse bort fra romantikkens harmonisk baserede sats i retning af en tematisk udviklende, mangestemmig skrivemåde, som sammen med en utraditionel benyttelse af tonaliteten videreudvikles i de følgende symfonier. I den 3. symfoni, *Sinfonia espansiva* (1910-11), greb han således afgørende ind i det traditionelle symfonibegreb for at skildre musikkens kraft: I værkets begyndelse, hvor tonen *a* udhamres under stadig rytmisk acceleration for endelig at slynge hovedtemaet ud, forstår vi, at der her arbejdes med en rytmisk intensitet, der i 1911 var uhørt i

dansk musik. I den 6. og sidste symfoni (*Sinfonia semplice* 1925) er det kammermusikalske – som i fløjte- og klarinetkoncerten fra samme tid – stærkt fremtrædende; her peger humoristiske og groteske indslag i retning af en nyorientering.

Carl Niensens fire publicerede strygekvartetter, der alle er komponeret i årene 1888-1906, faldt ikke i samtidens smag; i vore dage anses de dog for at være markante bidrag til den nordiske kammermusik omkring århundredskiftet. Carl Nielsen komponerede sin 4. og sidste strygekvartet 1906; reviderede den i 1919 og fik den trykt på Peters Forlag i Tyskland i 1923. Kvartetten er tilegnet Breuning-Bache-Kvartetten, et af de fineste kammerensembler i 1920'ernes Danmark.

Carl Nielsen selv var tilfreds. Han følte, at han nu var kommet på sporet af, hvordan man komponerer en strygekvartet. Første sats, *Allegro non tanto e comodo* (*Let og ikke for hurtigt*), er i den klassiske sonate-rondoform, dvs. en sonateform med rondopræg. Formen, som havde optaget og udfordret Carl Nielsen siden studietiden, har syv led: A-B-A-C-A-B'-A.

A er det hovedtema, der nu vender tilbage på rondo-manér; B er sidetemaet i en anden, men beslægtet toneart.

Første A-B-A er altså sonateformens ekspositionsdel med det "ekstra" hovedtema koblet på. C svarer til sonateformens gennemføringsdel, medens de tre sidste led, A-B'-A, svarer til sonateformens reprise, hvor B' nu står i hovedtonearten. Udtryksmæssigt er satsen let, i dansende valserytme (3/4) og udadvendt med mange vittige træk, der viser komponistens glæde ved at eksperimentere.

Allerede hovedtemaet, der præsenteres af 1. violinen og derefter på fugamanér besvares af cello og bratsch, skrider hurtigt ud af F-durtonaliteten. Også sidetemaet påkalder sig opmærksomhed. Dels ved sin fjerne toneart Cis-mol i stedet for normalt C-dur, dels ved de overstadige fuglefløjt, der høres i stemmerne. Hoved- og sidetema behandles indgående i den udstrakte C-del, der rummer herlige eksempler på Carl Niensens glæde ved at gennemføre temaerne i streng fugeret sats. Efter en monumental koda slutter satsen stilfærdigt med hovedtemaets første del i elegant firstemmig tætføring (altså spillet som firstemmig kanon).

Anden sats, *Adagio con sentimento religioso* (*Langsomt, med andægtig følelse*), er en tredelt form i C-dur, hvor et koralagtigt tema videreføres som en stilfærdig refleksion over sine egne første takter. Derefter indleder en firstem-

mig fuga over koraltemaets melodi et mere bevæget og dramatisk mellemafsnit. Første del vender tilbage og fører satsen til en rolig afslutning.

Fire voldsomme akkordslag introducerer tredje sats, *Allegretto moderato ed innocente (Let, uskyldigt og ikke for hurtigt)*, som er en scherzo med trio. Scherzoen er fuld af dramatiske kontraster og giver eksempler på Carl Niensens sans for robust musikalsk humor. Trioen begynder stilfærdigt med celloens lyriske tema, der efter to takter imiteres af 1. violinen. Dermed indledes en 15 takter lang, meget smuk tostemmig kanon.

Fjerde sats, *Finale: Molto adagio – Allegro non tanto, ma molto scherzoso (Finale: Meget langsomt – Ikke for hurtigt, men med megen lystighed)* er en sats fuld af overraskelser. Først én takt *Molto adagio*: fire voldsomt udhamrede C-durakkorder som introduktion til næste takts *Allegro non tanto, ma molto scherzoso*. Det forløb, der hermed sættes i gang, er musikantisk, rytmisk spændstigt og fuldt af overstadige pointer i henseende til instrumentation og satsteknik. Sidetemaet, der spilles første gang af celloen og besvares af 1. violinen, er lyrisk i sin karakter og indleder et hymneagtigt afsnit præget af lange, melodiske linjer. Gennemføringsdelen begynder med en prægtig fuga over et kromatisk tema indført af bratsch og besvaret af 2. violin og cello. En kort, solistisk violin-kadence leder til den ændrede reprise, hvor specielt sidetemaet overrasker med et stort kontrapunktisk potentiale.

Det var længe et mysterium, hvorfor disse såkaldte grimassebilleder, hvor den unge Nielsen optræder på slap line, tilsyneladende var optaget i Nykøbing Mors. I 2002 genopdagede John Fellow imidlertid et manuskript med erindringer skrevet af Emilie Demant, der var niece til Marie Demant, gift med Jens Georg Nielsen, hos hvem Carl Nielsen logerede i årene efter konservatorietiden. Han fulgte med Marie Demant på sommerferie hos hendes bror ved Limfjorden i sommeren 1887, og dér forelskede Carl sig i den ene af husets døtre, den otte år yngre Emilie. Forholdet var formentlig udelukkende af spirituel natur, men fungerede - også per brev - mere eller mindre, indtil Carl i 1890 tog på studietur til Tyskland. Mange år senere genoptog Carl og Emilie, nu begge gift, et fjernere bekendtskab. Fellow udgav i 2002 Emilies erindringer under titlen "Forårsbølger". (Kilde: Carl Nielsen Selskabets hjemmeside)

MUSIKVÆRKET, 7900 NYKØBING

TIRSDAG DEN 19. AUGUST KL. 19.30

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Trio i B-dur op. 97, *Ærkehertugtrio* (1811)

for violin, cello og klaver

Allegro moderato

Scherzo (Allegro) – Trio

Andante cantabile, ma pero con moto

Allegro moderato – Presto

violin: Alexander Sprung
cello: Morten Zeuthen
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se side 10 og 11

Sergei Taneyev (1856-1915)

Kvartet i E-dur op. 20

for violin, bratsch, cello og klaver (1906)

Allegro brillante

Adagio più tosto largo

Finale: Allegro molto

violin: Alexander Sprung
bratsch: Luke Turrell
cello: Morten Zeuthen
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se side 12 og 13

Bent Lorentzen (f. 1935)

Mambo

for klarinet, cello og klaver (1982)

klarinet: Sarah Bonomo
cello: Morten Zeuthen
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se side 11 og 12

--- Pause ---

Elisabeth Zeuthen Schneider, Liisa Pallandi, Sonia Achkar, Daniel Blumenthal, Dashiel Nesbitt og Hannah Sloane i Musikværket 2013

VIBORG MUSIKSAL, 8800 VIBORG TIRSDAG DEN 19. AUGUST KL. 19.30

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Trio i G-dur K 496
for violin, cello og klaver (1786)

Allegro
Andante
Allegretto. Tema con variazioni

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider
cello: Meredith McCook
klaver: Charles Richard-Hamelin

George Enescu (1881-1955)

Cantabile et Presto
for fløjte og klaver (1904)

fløjte: Craig Goodman
klaver: Charles Richard-Hamelin

Programnote, se side 24
Om George Enescus biografi og
vigtigste værker, se side 38 og 39

Vagn Holmboe (1909-96)

Ballata op. 159
for violin, bratsch, cello og klaver (1984)

Con moto
Allegretto – Quietto – Vivace

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider
bratsch: Katya Gorovaya
cello: Meredith McCook
klaver: Charles Richard-Hamelin

--- Pause ---

Johannes Brahms (1833-97)

Kvartet op. 26 i A-dur
for violin, bratsch, cello og klaver (1861)

Allegro non troppo
Poco Adagio
Scherzo: Poco Allegro
Finale: Allegro

violin: Cæcilie Balling
bratsch: Katya Gorovaya
cello: Meredith McCook
klaver: Charles Richard-Hamelin

Liisa Pallandi, Sonia Achkar og Michael Kaufman i Viborg Musiksals 2013

Den wienerklassiske komponist og klavervirtuos **Wolfgang Amadeus Mozart** (1756-91) levede de sidste 10 år af sit korte liv i Wien. Selv om han da var kendt og anerkendt som en af sin tids største musikalske begavelser, og selv om hans produktion i alle tidens musikalske genrer var meget stor, lykkedes det ham ikke at opnå en fast stilling, han kunne leve af. Derfor slog han sig som den første igennem som frit skabende kunstner – i de første år med succes; men med tiden gik det ned ad bakke, og han fik stadig større økonomiske problemer. Da Mozart døde som 35-årig, efterlod han sig en betydelig gæld.

På det støt voksende marked for amatørmusik var klavertrioen på Mozarts tid en yndet genre. Således komponerede Haydn mere end 40 klavertrioer, Mozart og Beethoven hver 7. Det er Mozarts klavertrio nr. 2 i G-dur fra 1786, der står på årets program. I den wienerklassiske klavertrio spiller klaveret hovedrollen – særlig hos Haydn. Når violinen er melodibærende, fordobler den ofte klaveret. Celloen har endnu ikke frigjort sig fra sin rolle som continuo-instrument. Det vil sige, at den stort set begrænser sig til at fordoble klaverets basstemme. I udgangspunktet er den wienerklassiske klavertrio altså galant og overkommelig "husmusik". Men der sker en udvikling.

Da Mozart i 1786 komponerede de sidste seks af sine syv klavertrioer (den første er fra 1776), havde han på kammermusikkens område allerede præsteret på højeste niveau. I 1784-85 færdiggjorde han sine seks strygekvartetter, der var tilegnet Joseph Haydn, og som med deres tæt vævede motiviske arbejde og polyfone satsstruktur betegnede en ny fase i strygekvartetens udvikling; med sine to klaverkvartetter 1785-86 bidrog Mozart til en helt ny genre, og hans tre strygekviintetter fra 1787 repræsenterer et foreløbigt højdepunkt i kammermusikkens historie.

I et udviklingsperspektiv placerer Mozarts klavertrio i G-dur K 496 sig midtvejs mellem de tidligste eksempler, hvor cello og violin fordobler klaverets stemmer, og Beethovens gennemkomponerede bidrag til genren, hvor hvert instrument selvstændigt deltager og bidrager på lige fod i udviklingen af det musikalske materiale (se mere derom side 10 i noten om Beethovens klavertrio op. 97). Da Mozart i 1786 vendte sig mod klavertrioen, stod han på højen af sit mesterskab – og det mærkes!

Han respekterer genrens krav for så vidt, som celloen stadig i vidt omfang er bundet til noderne i klaverets venstre hånd (i så henseende er førstesatsens eksposition – første hoveddel – karakteristisk); men celloen udfolder sig

også i en ligeværdig dialog med de øvrige instrumenter, eller den går sammen med violinen, når de to strygere sættes koncerterende op mod klaveret. En sådan arbejds måde, der tildeler strygernes en selvstændig rolle, var bemærkelsesværdig og progressiv i samtidens øjne. At Mozart på dette sene tidspunkt i sit liv valgte at følge sine egne visioner, var medvirkende til, at han som årene gik mistede grebet om sit wienerpublikum. Man fandt ganske enkelt hans musik for indviklet og for sær.

Første sats af klavertrioen i G-dur K 496, *Allegro*, er i sonateform. Her indleder klaveret med alene at spille hovedtemaet. Det kendetegnes ved energiske, opadgående skalabevægelser. Strygerne træder til ved hovedtemaets gentagelse. Her spiller violinen temaet, medens celloen fordobler klaverets basmelodi. Efter en kort pause indtræder det mest bedårende sidetema, jeg kender hos Mozart: Med et udtryk af svævende ynde synger det helt enkle sidetema sig frem i klaverets diskant ledsaget af violinens understemme i parallelle decimer. Mageløst! Celloen støtter temaets harmonisering med udholdte bastoner.

Gennemføringen, der hovedsageligt bygger på hovedtemaets første takter, er bemærkelsesværdig ved sin vidtgående selvstændiggørelse af de tre instrumenter. Her komponerer Mozart

med en dramatisk intensitet, som ikke lader Beethoven noget efter. Reprisen skaber balance i tingene ved at bringe temaerne med de tonale ændringer, der hører sig til (se eventuelt note om sonateform i Programbog 2011 side 54).

Anden sats, *Andante*, er en vidunderlig sangbar og udtryksfuld sats i sonateform, i hvilken strygerne ikke blot akkompagnerer, men også selvstændigt spiller op mod klaveret.

Tredje og sidste sats, *Allegretto. Tema con variazioni*, er seks variationer over et enkelt, gavotte-agtigt tema. De første tre variationer følger tidens almindelige praksis: her figureres temaet på det elskværdigste. Så meget mere overraskende indtræder den 4. variation i mol. Med korte, monotont sukkende motiver akkompagnerer violinen en vemodig, indadskuende trestemmig sats i klaver og cello. Den mørke skygge, der hermed kastes over forløbet, præger også den femte variation. Først med den sjette og sidste variation vender Mozart tilbage til dagens lys og dansens glæde. (Se eventuelt note om tema med variationer i Programbog 2011 side 54).

Karl Barth (1886-1968) er født i Tyskland, hvor han i 1934 blev professor i teologi ved universitetet i Münster. Han nægtede at aflægge troskabs- og lydighedsed til Hitler og måtte derfor flygte til Schweiz, hvor han fra 1936 var professor ved universitetet i Basel. Her gjorde han sig bemærket – også uden for teologernes kreds; dels ved sin store interesse for Mozart, og dels ved kun at tillade de studenter adgang til sine øvelser i bibelsk exegese, som kunne bestå en eksamination i Mozarts biografi og vigtigste værker.

I anledning af Mozarts 200-års fødselsdag den 27. januar 1956 skrev han følgende hilsen, der blev trykt i *Luzerner neueste Nachrichten*:

Maestro!

Hvordan det forholder sig med musikken der, hvor De nu befinder Dem, aner jeg kun i omrids. Jeg har engang bragt den formodning, jeg nærer i så henseende, på denne formel: Jeg er ikke uden videre sikker på, at englenerne, når de er i færd med at prise Gud, absolut spiller Bach – men jeg er sikker på, at de, når de er overladt til sig selv, spiller Mozart, og at da hører også den kære Gud særligt gerne på dem.

George Enescu (1881-1955) komponerede *Cantabile et Presto* for fløjte og klaver som et prøvestykke til Pariserkonservatoriet. Hvert år i juni fandt de såkaldte concours sted. Her konkurrerede unge musikere om de pladser, der blev ledige ved afgang fra de forskellige instrumentale eller vokale klasser (den praktiske undervisning foregik altid klassevis), og det var tidens førende komponister, der på opfordring bidrog til denne genre.

(Et kuriosum: Grundlæggeren af den moderne franske fløjteskole var Paul Taffanel, professor ved Pariserkonservatoriet fra 1893 til sin død i 1908. Han grundlagde traditionen med at bestille prøvestykker til de årlige concours, og det første, han bestilte i 1897, var *Morceau de Concert* af den danske fløjtespiller Joachim Andersen (1847-1909), medstifter af Berlinerfilharmonikerne og i 1882-93 orkestrets solofløjtenist).

Cantabile et Presto er opbygget på den måde, som var den sædvanlige for prøvestykker: en langsom, lyrisk første sats, hvor ansøgeren kunne vise sin udtryks-evne og sin beherskelse af instrumentets klanglige muligheder; derefter en hurtig sats, som udfordrede ansøgerens teknik – ikke mindst i henseende til virtuost passagespil og til den krystalklare artikulation, som er et særkende for den franske fløjtetradition.

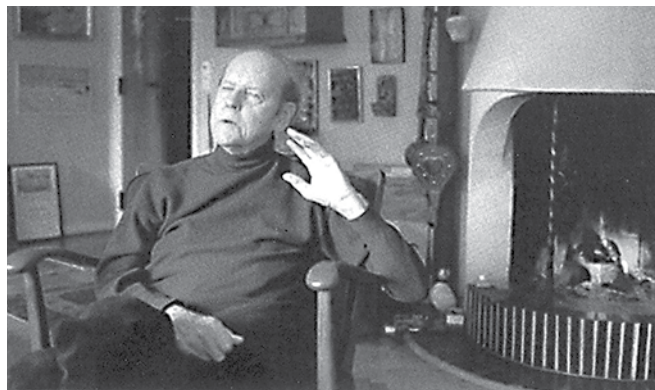
Med sine 13 symfonier er **Vagn Holmboe** (1909-96) sin generations betydeligste repræsentant for den symfoniske musik, og han opfattede da også sig selv som viderefører af en symfonisk tradition fra Brahms over Carl Nielsen og Sibelius. Foruden symfonierne og talrige symfoniske orkesterstykker (kammerkoncerter) er hans hovedværker de 20 strygekvartetter.

Holmboes produktion er enorm og omfatter hen ved 400 værker i næsten alle genrer. Foruden hans symfonier og strygekvartetter kan man fremhæve de 13 solokoncerter og ikke mindst hans hyppigt opførte kormusik, der har dannet skole herhjemme. Holmboes virke som komponist strakte sig over 70 år; men hans kompositioner afspejler ikke 1900-tallets skiftende stilretninger. Set under ét er Holmboes musik snarere udtryk for en højst personlig brug af elementer fra både ny og gammel musiktradition, kunstmusik som folkemusik, nordisk såvel som centraleuropæisk. Hans mentale univers spænder fra Færøerne over Balkan til det Nordsjælland, hvor han boede de sidste mange år af sit liv, og kompositorisk fra Haydn over Sibelius til Bartók og østeuropæisk folkemusik. Først i 1949 – som 40-årig – komponerede Holmboe den første af sine 20 strygekvartetter (op. 46, der blev opført på Thy Kammermusikfestival i 2007). Siden blev arbejdet med netop denne genre et hovedanliggende for ham.

På årets program står Holmboes klaverkvartet *Ballata* op. 159 fra 1984. Om værket skriver pladeselskabet DaCapo:

Ballata skal forstås som "ballade", altså folkevis. Det er et rapsodisk stykke præget af en modal folketone. Rødderne stikker i både nordisk og østeuropæisk jord. Stilistisk er Holmboe her tæt på sine Kammerkoncerter fra 1940'erne, og man kommer i tanke om kollegaen Svend Erik Tarps drillende bemærkning fra dengang: "Vi holder alle af Vagns rumænske folkerytmer fra Horsens-egnen".

1. satsen er en kraftfuld prolog til 2. sats, der er værkets hoveddel. Som en folkefest vokser musikken her gennem en forening af sammensatte temperamenter, og satsen indeholder endda noget for Holmboe så atypisk som en stor solokadence for klaver.

Den 86-årige Vagn Holmboe fotograferet 1995 i sit hjem i Ramløse ved Arresø, hvor han boede siden 1953.

Vagn Holmboe (1909-96) blev født i Horsens. Sin uddannelse fik han i slutningen af 1920'erne på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i København med Finn Høffding og Knud Jeppesen som lærere i komposition og teori. I 1930 fortsatte han sine studier i Berlin hos Ernst Toch, som repræsenterede den tyske neoklassik, hvis hovedskikkelse var Paul Hindemith. I Berlin traf Holmboe den jævnaldrende rumænske pianist Meta Graf. De blev gift i 1933 i Rumænien, hvor han indsamlede og studerede folkemusik. Derefter slog de sig ned i København, hvor Holmboe ernærede sig ved privatundervisning. I 1950 blev han lærer og i 1955 professor ved Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, hvor han blandt andre underviste Ib Nørholm, Per Nørgaard og Svend Nielsen. I 1965 – som 56-årig – trak han sig tilbage med pension og et livsvarigt legat fra Statens Kunstfond.

Den tyske komponist og pianist **Johannes Brahms** (1833-97) voksede op i Hamburg, hvor han fra sit syvende år fik regelmæssig undervisning i klaver, senere også i teori og komposition. I 1848 – som 15-årig – trådte han offentligt frem som pianist.

Det fik stor betydning for Johannes Brahms, at han som 20-årig mødte den ungarske violinist Eduard Reményi. Med ham turnerede han i Tyskland, hvor han mødte mange fremtrædende musikere og komponister, i Weimar Franz Liszt, hvis musik han ikke brød sig om, og i Düsseldorf Robert og Clara Schumann, med hvem han sluttede et livslangt venskab. Efter Robert Schumanns død i 1856 udviklede venskabet med Clara Schumann sig til en dyb passion, men derom senere.

Robert Schumann var begejstret. I *Neue Zeitschrift für Musik* hilste han Brahms som den "unge ørn", der med sit geni ville skabe fornyelse i tysk musikliv. På den måde blev Brahms kendt; hans værker blev udgivet, og han kunne på længere sigt hellige sig sin virksomhed som komponist. Frem til 1862 levede Brahms i Hamburg kun afbrudt af tre månedlange ophold ved fyrstehoffet i Detmold. Her virkede han som hofpianist, lærer og dirigent for både kor og orkester.

I 1862 rejste Brahms første gang til Wien, hvor han fra 1868 tog blivende ophold. Opførelsen af hans største værk for kor og orkester *Ein deutsches Requiem* den 10. april 1868 i Bremens domkirke blev en succes, der placerede den 35-årige som én af tidens største komponister. Blandt Brahms' øvrige hovedværker er fire symfonier, to klaverkoncerter og en violinkoncert foruden kammer- og klavermusik og henved 200 lieder med klaverledsagelse.

Brahms efterlod sig 24 stort anlagte kammermusikværker, heraf 17 med klaver. I hans samlede produktion har kammermusikken derfor samme vægt som symfonierne, klavermusikken og liederne.

To af Johannes Brahms' tre klaverkvartetter, nemlig op. 25 i g-mol og op. 26 i A-dur, blev til i årene 1858-61. Brahms begyndte på sin tredje klaverkvartet, op. 60 i c-mol, allerede i 1855-56, men den blev først færdig og førsteopført i 1875.

Som skrevet nærede Johannes Brahms en dyb kærlighed til den 14 år ældre Clara Schumann, en kærlighed, som dog aldrig blev gennemlevet. Men hun forblev hans muse, livsven og hans mest konstruktive kritiker. Hun er tæt forbundet med de tre klaverkvartetter. Kvartetten i c-mol op. 60, som var den

første, han begyndte på, og den sidste, der blev færdig, optog Brahms i den periode i hans liv, hvor Robert Schumann døde, og hvor han blev sig sin dybe passion for Clara bevidst. Hun spillede klaverstemmen i g-molkvartetten, da den blev uropført. Hendes favorit var dog kvartetten i A-dur op. 26, der virker som et lyrisk, feminint modstykke til den dramatiske og maskuline kvartet i g-mol.

Kvartetten i A-dur op. 26, som står på dette års program, er ikke blot et lyrisk modstykke til kvartetten i g-mol, men også den mest omfattende af de tre klaverkvartetter med en samlet spilletid på omkring 50 minutter. Samtidig viser kvartetten op. 26 utvetydigt Brahms' fascination af Franz Schubert, hvis kammermusik optog ham i første halvdel af 1850'erne. Inspirationen kommer ikke blot til udtryk i værkets "himmelske længde" (et udtryk, Schumann kærlig-ironisk brugte om finalen til Schuberts C-dursymfoni), men først og fremmest i værkets lyriske grundholdning og i dets rigdom på sangbare temaer.

Begyndelsen til første sats, *Allegro non troppo*, præsenterer et dobbelt tema; klaveret spiller først et lyrisk syngende tema i flydende triolrytmer, som besvares af et tema i lige nodeværdier spillet af de tre strygere. Uanset at temaerne blomstrer i denne sats, er det primært

indledningens dobbelttema, der satsen igennem leverer stof til den musikalske udvikling, ligesom det er dobbelttemaet, der afrunder satsen.

Den meget smukke anden sats, *Poco Adagio*, er tredelt. Klaverets roligt syngende indledning, der munder ud i et mere dramatisk *alla Zingarese*-forløb (inspireret af ungarsk sigøjnermusik), bliver gjort til genstand for stadigt mere udsmykkede bearbejdnings. Dæmpede strygere kaster en ejendommeligt skygge over klaveret i satsens to første hoveddele.

Den stort anlagte tredje sats, *Scherzo: Poco Allegro*, viser Brahms' fascination af J.S. Bach, først i scherzoens fugerede indledning, hvis tema er en variant af fugatemaet fra ouverturen til Bachs 4. Partita for klaver (BWV 828), senere i trioens, der gennemføres som strengkanon mellem klaver og strygere.

Den lyse og livlige fjerde sats, *Finale: Allegro*, sætter kronen på dette storslåede værk med en rigdom af markante temaer, hvoraf adskillige er inspireret af ungarsk folkemusik.

Ludwig Michalek. *Johannes Brahms* 1891

UTZON CENTER, 9000 AALBORG ONSDAG DEN 20. AUGUST KL. 19.30

Ralph Vaughan Williams (1872-1958)

Kvintet i c-mol

for violin, bratsch, cello, kontrabas og klaver (1903)

Allegro con fuoco

Andante

Fantasia quasi variazioni: Moderato

violin: Alexander Sprung

bratsch: Máté Szűcs

cello: Michael Kaufman

kontrabas: Callum Hay Jennings

klaver: Daniel Blumenthal

Isang Yun (1917-95)

Tapis

for 2 violiner, bratsch, cello og kontrabas (1987)

violin 1: Alexander Sprung

violin 2: Emily Dellit

bratsch: Máté Szűcs

cello: Michael Kaufman

kontrabas: Callum Hay Jennings

--- Pause ---

Antonín Dvořák (1841-1904)

Kvintet i A-dur op. 81

for to violiner, bratsch, cello og klaver (1887)

Allegro, ma non tanto

Dumka: Andante con moto

Furiant: Scherzo. Molto vivace

Finale: Allegro

violin 1: Emily Dellit

violin 2: Ai Koda

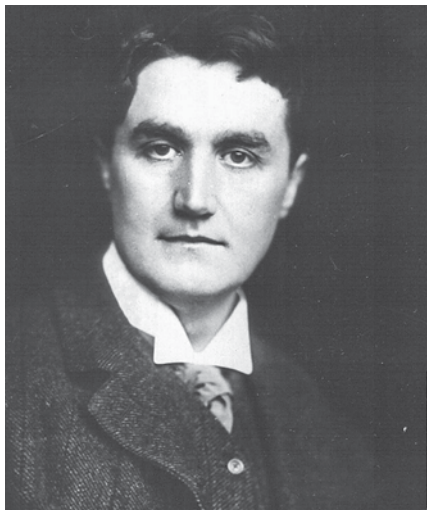
bratsch: Luke Turrell

cello: Grace An

klaver: Daniel Blumenthal

Utzon Center

Ralph Vaughan Williams (1872-1958) fotografere-
ret i 1911

Ralph Vaughan Williams (1872-1958) er Englands store nationale komponist – på en måde sit lands sidestykke til Finlands Sibelius. Vaughan Williams blev uddannet ved Royal College of Music i London og Trinity College i Cambridge. I 1897 studerede han i Berlin hos Max Bruch, og i 1907-08 tog han i tre måneder timer hos Maurice Ravel i Paris, først og fremmest i instrumentation. I årene omkring 1900 fattede han en stærk interesse for engelsk folkesang og deltog ivrigt i indsamling, bearbejdelse og udgivelse heraf, et arbejde, der fik bestemmende indflydelse på hans kompositoriske virksomhed (*Three Norfolk Rhapsodies* for orkester, *Towards*

the Unknown Region for kor og orkester og symfoni nr. 1, *A Sea Symphony* med kor og soli, alle komponeret i tidsrummet 1903-10). Studierne hos Ravel var frugtbare og resulterede i en raffinering af Vaughan Williams instrumentationskunst – til en vis grad under påvirkning af impressionistisk klangteknik.

Foruden i folkemusikken fandt Vaughan Williams også inspiration i engelsk musik fra renaissance og middelalder. Det betød, at hans udvikling i det lange løb førte fra en farverig, senromantisk, Brahms-inspireret stil i retning af en mere klassisk forenkling, der klart genspejles i hans ni symfonier skrevet mellem 1910 og 1958. Af de øvrige instrumentaltværker hævder sig især fantasien for strygeorkester over et tema af Thomas Tallis (1909). Med sin solide klassiske skoling og sin romantisk indstillede natur var Vaughan Williams i det store og hele upåvirket af de modernistiske, atonale strømninger, der prægede hans samtids musik. Han komponerede fortsat inden for tonale rammer, der godt nok var udvidede, men stadig holdbare, og hans musik er som helhed præget af den særlige engelske sans for fylde og velklang.

Ralph Vaughan Williams satte den sidste dobbeltstreg i sin klaverkvintet i oktober 1903, reviderede den i 1904 og 1905 og trak den så – sammen med andre tidlige

værker – tilbage i 1918. Først i 1999, da Vaughan Williams enke, Ursula Vaughan Williams (1911-2007) havde givet sin tilladelse, blev klaverkvintetten opført på Royal College of Music.

Første sats, *Allegro con fuoco (Hurtigt og ildfuldt)* er en stort anlagt sats præget af mange og voldsomme kontraster. Det omfangsrige hovedtema præsenteres først i bratschen og spilles derefter opdelt mellem 1. violin og klaver. Vide-reføringen, der udvikler og bearbejder elementer fra hovedtemaet, munder ud i et dramatisk klimaks anført af klaveret. Efter pause i alle stemmer præsenterer strygerne det lyriske og sangbare sidetema, som senere dukker op i de følgende to satser som et enhedsskabende motto.

Hovedtemaet i anden sats, *Andante*, skal spilles *tenderly (blidt)*. Det meget sangbare tema spilles af klaveret, der i denne sats gør sig bemærket ved udtryksfulde, solistiske indskud. Temaet er et godt eksempel på den inspiration, Vaughan Williams fik fra sit hjemlands folkesange (temaet har lighed med sangen *Silent Noon*, der blev komponeret samme år). Efter en mere dramatisk midterdel føres satsen til en stilfærdig afslutning.

Tredje sats, *Fantasia quasi variazioni: Moderato*, udvikler sig som en *Phantasy* i 1600-tallets forstand, dvs. som en sats, der indeholder forskellige, men beslægt-

tede afsnit (se evt. mere om *Phantasy* i programbog 2013 side 41). Satsen begynder med et tema, der er i familie med mototemaet fra første sats. Det spilles af strygerne og besvares af klaveret. Komponisten foreskriver, at musikken skal spilles *smooth and without expression (glad og udtrykssløst)* – som blev den spillet fra det fjerne. De følgende afsnit udfolder store kontraster i henseende til tempo, udtryk og tonalitet. Satsen slutter så roligt, som den begyndte.

Den koreanske komponist **Isang Yun** (1917-95) begyndte at komponere som 12-årig og studerede senere i Japan på konservatorierne i Osaka (fra 1933) og Tokyo (fra 1938). Under 2. Verdenskrig var Isang Yun aktiv i den koreanske modstandsbevægelse mod den japanske besættelse. Det førte i 1943 til, at han blev arresteret af japanerne. Efter krigen spillede Isang Yun en rolle i genopbygningen af Koreas musik- og kulturliv, ligesom han efter Koreakrigens slutning i 1953 blev lærer på Seoul National University. I 1955 modtog han The Seoul City Cultural Award, der tillod ham at studere i Europa: 1956-1957 i Paris, 1958 i Berlin. Derudover boltrede han sig som fisk i vand på Darmstadt-kurserne for ny musik, hvor han omgikkes toneangivende komponister som Karlheinz Stockhausen, György Ligeti og Pierre Boulez (se evt. mere om Darmstadt-skolen i programbog 2009 side 21). Mødet med Darmstadt-skolens modernisme satte sig varige spor hos den nu 41-årige komponist, der i 1964 modtog endnu et stipendium, denne gang fra The Ford Foundation. Stipendiet tillod Isang Yun at bosætte sig i Berlin med sin familie.

I 1963 besøgte Isang Yun Nordkorea, idet han ønskede at bidrage til forsoning og genforening. Dette blev af det sydkoreanske regime under Chung Hee Park betragtet som landsforræderi, hvorfor han i 1967 blev bortført af sydkoreanske agenter, bragt til Seoul, anklaget for spionage og dømt til døden. På grund af en protest underskrevet af 200 kunstne-

re, heriblandt Igor Stravinsky, Herbert von Karajan, Karlheinz Stockhausen og Per Nørgård, blev han løsladt i 1969 og som politisk flygtning sendt til Vestberlin, hvor han i 1971 fik tysk statsborgerskab. Han satte aldrig siden sine ben i Sydkorea. I Tyskland, hvor han underviste ved konservatorierne i Hannover og Berlin, var han vel anskrevet. I Nordkorea, som han besøgte mange gange, blev han hædret af regeringen, idet et musikinstitut blev opkaldt efter ham. Han døde i Berlin den 3. november 1995.

Isang Yun (1917-95)

Isang Yun gjorde, hvad han kunne for at opmuntre samtidsmusikken i Nord- og Sydkorea. Hans vision var at skabe en syntese af øst og vest; han ville skabe fornyelse ved at formidle den koreanske tradition med vesteuropæiske instrumenter

og avant-gardeteknikker. Han udviklede et kompositionssystem baseret på orientalsk heterofoni (en flerstemmighed, hvor stemmerne er varianter af den samme melodi) og på traditionelle koreanske teknikker som glissando, pizzicato, vibrato og først og fremmest en rigdom af melodiske forsiringer.

Isang Yuns enorme produktion omfatter operaer, vokalmusik, symfonier og andre orkesterværker, koncerter, kammermusik og værker for soloinstrumenter.

Strygekvintetten *Tapis*, der er fra 1987, findes også i en version for kammerorkester. Kvintetten er et værk, som er typisk for Yuns senere år. I en tætvet struktur gør Isang Yun brug af ovennævnte orientalske teknikker, først og fremmest et intensivt og varieret glissando, vibrato og kvarttoner. Værket er simpelthen fascinerende i sin forfinede og eksotiske klanglighed. Man må glæde sig over at have gjort bekendtskab med en komponist, hvis tonesprog i al sin modernistiske kompleksitet emmer af musikalitet.

Den tjekkiske komponist og dirigent **Antonín Dvořák** indledte sit professionelle virke i 1866 som bratschist i det tjekkiske nationalteaters orkester. I 1873 opgav han sin orkesterplads for at få tid til at komponere; han var dog i flere år derefter afhængig af indtægter fra undervisning.

Det fik afgørende betydning for Dvořák, at han i 1874 med sin 3. symfoni i Es-dur vandt det østrigske statsstipendium, og at Johannes Brahms, medlem af juryen og en af Dvořáks varmeste fortalere, derefter sørgede for, at hans værker blev udgivet. Dvořák blev hurtigt internationalt anerkendt som komponist og dirigent – ikke mindst i England, hvor hans *Stabat mater* i 1884 fik en begejstret modtagelse. I de følgende år besøgte han England ni gange, og i 1891 blev han æresdoktor i Cambridge. Samme år blev han udnævnt til professor i komposition ved konservatoriet i Prag. I 1892 blev han "headhunted" til stillingen som direktør for New York-konservatoriet, en stilling, han beklædte indtil 1895. Fra 1901 til sin død var Dvořák direktør for konservatoriet i Prag.

Antonín Dvořák var – som Smetana før ham og Janáček efter – sin generations førende repræsentant for den tjekkiske nationalromantik, som det allerede i 1878 kom til udtryk i hans Slaviske Danse og Slaviske Rapsodier for orkester.

Men Dvořáks musikalske spændvidde var stor, og hans fortrolighed med og kærlighed til komponister som Mozart, Beethoven og Schubert inspirerede ham i høj grad til også at dyrke de "absolut-musikalske" genrer: symfoni og kammermusik. Således placerer de ni symfonier ham som den største symfoniker i 1800-tallets slutning ved siden af Brahms og Bruckner.

Listen over kammermusikværker omfatter bl.a. 14 kvartetter, tre kvintetter og en sekstet – alle for strygere – en klaverkvintet, der står på årets program, og fire klavertrioer. Dertil kommer solokoncerter for violin, cello og klaver. Først så sent som 1896-97 tog han fat på sine fem symfoniske digte, en genre, som de nationalt bevidste romantiske komponister med forkærlighed dyrkede. Derudover komponerede han 10 operaer, hvoraf *Rusalka* fra 1901 er den mest populære tjekkiske opera næst efter Smetanas *Den solgte Brud*. Så meget mere pinte det Dvořák, at hans sidste opera *Armida* faldt igennem ved premieren i 1904. Han måtte forlade uopførelsen på grund af et ildebefindende og døde af en hjerneblødning fem uger senere.

Dvořák komponerede klaverkvintetten i A-dur op. 81 i 1887. I første sats (*Allegro, ma non tanto*) er det celloen, der præsenterer hovedtemaet: et smukt båret, sangbart tema, der med sine trioler

bringer en italiensk arie i erindring (i 1880'erne var Dvořák intenst optaget af Verdis operaer). Det yndefulde, mere bevægede sidetema er i sin rytmiske vitalitet tydeligt inspireret af tjekkisk folkemusik, som for Dvořák var en strøm-mende kilde til livslang inspiration.

Anden sats (*Dumka: Andante con moto*) er en stemningsfuld sats i mol inspireret af den slaviske folkesang Dumka. Ud af klaverets fint formede indledning vokser bratschens sørgmodige melodi, der senere overtages af 1. violinen. Den udstrakte første del indeholder en mere bevæget episode i dur, hvor 1. violinens tema ledsages af pizzicati i bratsch og cello. Den for Dumka-formen karakteristiske kontrast mellem en rolig og en hurtigere del kommer også til anvendelse her: Spændt som en fjeder springer det dansende bratschtema frem i satsens hurtige, stærkt kontrasterende afsnit, der leder til en ændret reprise af første del.

Tredje sats (*Furiant: Scherzo. Molto vivace*) er inspireret af den böhmiske Furiant, en hurtig folkedans præget af spændstige og markerede rytmer. De hurtige scherzoafsnit indrammer en rolig triodel.

Værket slutter med en livlig fjerde sats (*Finale: Allegro*), hvor forholdet mellem klaver og strygere er lige så perfekt

afbalanceret som i de foregående sater. Dvořáks interesse for at belyse sit temastof kontrapunktisk kommer til udtryk i gennemførringsdelens slutning, hvor hovedtemaet danner grundlag for et virkningsfuldt fugato.

Antonín Dvořák var et beskedent og ligefremt, dybt religiøst menneske – en simpel tjekkisk musiker kaldte han sig selv. Han holdt af at fodre duer og beundre lokomotiver. Portrætfoto fra ca. 1903

VESTERVIG KIRKE, 7770 VESTERVIG

ONSDAG DEN 20. AUGUST KL. 19.30

Thierry Blondeau (f. 1961)

Bonsai

for solofløjte (1993)

Craig Goodman

Programnote, se side 15, midterste spalte

Carl Nielsen (1865-1931)

Kvartet nr. 4 i F-dur op. 44

for 2 violiner, bratsch og cello (1906)

Allegro non tanto e comodo

Adagio con sentimento religioso

Allegretto moderato ed innocente

Finale: Molto adagio – Allegro non tanto, ma molto scherzoso

violin 1: Morten Lyngs
 violin 2: Cassandra Bequary
 bratsch: Hannah Ross
 cello: Morten Zeuthen

Programnote, se side 19 og 20

Thierry Blondeau (f. 1961)

Ein und Aus

for altfløjte, klarinet, violin, bratsch og cello (1995)

altfløjte: Craig Goodman
 klarinet: Sarah Bonomo
 violin: Cassandra Bequary
 bratsch: Hannah Ross
 cello: Morten Zeuthen

Programnote, se side 15, midterste spalte

--- Pause ---

Johannes Brahms (1833-97)

Kvintet i h-mol op. 115

for klarinet, 2 violiner, bratsch og cello (1891)

Allegro
 Adagio
 Andantino – Presto non assai
 Con moto

klarinet: Sarah Bonomo
 violin 1: Cassandra Bequary
 violin 2: Morten Lyngs
 bratsch: Hannah Ross
 cello: Morten Zeuthen

Programnote, se side 16

Cassandra Bequary, Kirstine Schneider, Étienne Gara, Michael Kaufman, Jonathan Weigle, leong Cheng Ho og Dashiell Nesbitt i Vestervig Kirke 2013

THISTED MUSIKTEATER, 7700 THISTED

TORSDAG DEN 21. AUGUST KL. 19.30

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Trio i G-dur K 496
for violin, cello og klaver (1786)

Allegro
Andante
Allegretto. Tema con variazioni

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider
cello: Meredith McCook
klaver: Charles Richard-Hamelin

Programnote, se side 23 og 24

Vagn Holmboe (1909-96)

Ballata op. 159
for violin, bratsch, cello og klaver (1984)

Con moto
Allegretto – Quietto – Vivace

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider
bratsch: Katya Gorovaya
cello: Meredith McCook
klaver: Charles Richard-Hamelin

Programnote, se side 25

Johannes Brahms (1833-97)

Kvartet op. 26 i A-dur
for violin, bratsch, cello og klaver (1861)

Allegro non troppo
Poco Adagio
Scherzo: Poco Allegro
Finale: Allegro

violin: Cæcilie Balling
bratsch: Katya Gorovaya
cello: Meredith McCook
klaver: Charles Richard-Hamelin

Programnote, se side 26 og 27

George Enescu (1881-1955)

Cantabile et Presto
for fløjte og klaver (1904)

fløjte: Craig Goodman
klaver: Charles Richard-Hamelin

Programnote, se side 24

Om George Enescus biografi og vigtigste værker, se side 38 og 39

--- Pause ---

Emilie Dellitt, Daniel Blumenthal, Craig Goodman og Morten Zeuthen
i Thisted Musikteater 2013

THISTED KIRKE, 7700 THISTED

FREDAG DEN 22. AUGUST KL. 19.30

Franz Joseph Haydn (1732-1809)
Kvartet i A-dur op. 20 nr. 6
for 2 violiner, bratsch og cello (1772)

Allegro di molto e Scherzando
Adagio. Cantabile
Menuetto. Allegretto
Fuga a 3 Sogetti. Allegro

violin 1: Elisabeth Zeuthen Schneider
violin 2: Cæcilie Balling
bratsch: Hannah Ross
cello: Grace An

Hugo Wolf (1860-1903)
Intermezzo i Es-dur
for 2 violiner, bratsch og cello (1886)

Italiensk Serenade i G-dur
for 2 violiner, bratsch og cello (1887)

violin 1: Emily Dellit
violin 2: Cassandra Bequary
bratsch: Katya Gorovaya
cello: Michael Kaufman

--- Pause ---

George Enescu (1881-1955)
Oktet i C-dur op. 7
for 4 violiner, 2 bratscher og 2 celli (1900)

Très modéré
Très fougueux
Lentement
Mouvement de valse bien rythmée

violin 1: Cassandra Bequary
violin 2: Cæcilie Balling
violin 3: Elisabeth Zeuthen Schneider
violin 4: Emily Dellit
bratsch 1: Katya Gorovaya
bratsch 2: Hannah Ross
cello 1: Michael Kaufman
cello 2: Grace An

Kirstine Schneider, leong Cheng Ho og Jonathan Weigle i Thisted Kirke 2013

Franz Joseph Haydn (1732-1809) sidder længst til højre med sin bratsch. Man spiller kammermusik hos Haydns veninde, Marianne Genzinger.

Joseph Haydn (1732-1809) er født i Rohrau, der ligger stik øst for Wien i grænseområdet til det nuværende Slovakiet og Ungarn. Området var dengang – som nu – præget af en etnisk blandingskultur. Det kom til at spille en rolle for Haydn, idet han ofte lod sig inspirere af sin hjemstavns ungarsk prægede folkemusik. Haydns liv spænder tidsmæssigt fra den sene barok til den sene wienerklassik. Med henvisning til hans omfattende produktion af klaver-sonater, symfonier og strygekvartetter opfattes han med rette som skaberen af den wienerklassiske stil på instrumentalmusikkens område. Med sine store messer og oratorier førte han omkring 1800 også den klassiske vokalmusik til et højdepunkt.

Haydns udgangspunkter er for det første senbarokken, hvis kunstfærdige polyfoni Haydns samtid kaldte "den lærde stil", og for det andet dennes satstekniske modpol, der i samtiden blev kaldt "den galante stil". Den galante stil betød i alle henseender en forenkling i forhold til barokstilen – en forenkling, der først og fremmest kom til udtryk i dens dyrkelse af et homofont satsbillede (melodi med akkompagnement).

Haydns modne værker (fra ca. 1782) repræsenterer en syntese af på den ene side visse træk fra baroktiden, bl.a. forkærligheden for at give hver stemme en selvstændig profil i det musikalske forløb, og på den anden side de tendenser mod det enkle og let tilgængelige, som "den galante stil" repræsenterede. Her er det afgørende, at sammensmeltningen af disse elementer udfolder sig inden for en overordnet ramme af ro og balance, som er wienerklassikkens kendetegn. Særlig tydeligt kan denne udvikling høres og studeres i de omkring 75 strygekvartetter, som Haydn komponerede gennem et halvt århundrede, fra før 1755 til 1803.

En vigtig rolle spiller i den forbindelse Haydns seks strygekvartetter op. 20 fra 1772. Samlingen blev kaldt *Solkvartetterne*, fordi førsteudgavens titelblad

var pyntet med billedet af en sol – eller *De kontrapunktiske kvartetter* (derom senere). Haydn var "født" ind i den galante stil, og hans første strygekvartetter fra 1755-56 er da også 5-satsede divertimenti. I det lange løb kunne Haydns trang til musikalsk fordybelse og viljen til at skærpe og forfine det musikalske udtryk ikke rummes inden for den galante stils rammer. Derfor griber han i op. 20-kvartetterne tilbage til baroktidens flerstemmige teknik, den kontrapunktiske (af latin punctus contra punctum, node mod node, dvs. den kunst at forene to eller flere stemmer til en samtidig klingende helhed). Derfor fik samlingen tilnavnet *De kontrapunktiske Kvartetter*.

Af de seks strygekvartetter i op. 20 har de tre, nemlig nr. 2, 5 og 6, fugerede finaler. Med disse finaler i baroktidens stil brydes naturligvis kvartetternes stilistiske enhed. Den uformidlede sammenstilling af "det galante" (de første tre sats) og "det lærde" (fugateknikken i den fjerde) viser Haydns dilemma: På den ene side må han søge ud over den galante stils grænser for at virkeliggøre sine musikalske forestillinger. På den anden side imødekom alene den kontrapunktiske barokstil hans behov for en selvstændiggørelse af kvartetternes stemmer – der var endnu ikke andre muligheder. Først med kvartettsamlingen op. 33, der blev udgivet 10

år senere, havde Haydn – gennem hårdt og bevidst arbejde – udviklet en skrivemåde, der med udgangspunkt i den galante stil gjorde stemmerne ”synlige” og ligestillede; en bedrift, som fik afgørende betydning for udviklingen af den wienerklassiske stil og dermed også for Mozart og Beethoven. Men det er en anden historie. Tilbage til op. 20 nr. 6.

Strygekvartetten op. 20 nr. 6 i A-dur er lys og fuld af lune og godt humør. Den elegante første sats, *Allegro di molto e Scherzando*, indledes med et let og lyst hovedtema spillet af 1. violinen. De tre øvrige instrumenter akkompagnerer med understøttende akkorder: altså et mønstereksempel på ”galant” satsteknik. Gennem hele satsen er 1. violinen toneangivende i en teknisk meget krævende udformning.

Anden sats, *Adagio. Cantabile*, er formet som en arie, hvor 1. violinen synger sin smukke melodi til de øvrige instrumenters akkompagnement.

Tredje sats, *Menuetto. Allegretto*, er en rustik menuet, hvis trio er ejendommeligt derved, at melodien spilles af 1. violinen på dennes dybeste streng – *sotto voce*, dvs. lavmælt – akkompagneret af bratsch og cello i deres dybeste registre.

4. og sidste sats, *Fuga a 3 Sogetti. Allegro*, er en fuga med tre temaer (*Soget-*

ti). Satsen er en forbløffende opvisning i fantasifuldt og elegant satsarbejde. I fugaens sidste, kulminerende del (Kodaen, fra t. 80) viser Haydn, at temaerne ikke blot kan spilles samtidigt, når de vender rigtigt (retvending), men at de også kan spilles samtidigt, når de spilles ”på hovedet” (i omvendning).

Den østrigske komponist **Hugo Wolf** (1860-1903) blev født i byen Windischgraz (i dag Slovenj Gradec i Slovenien). Han kom på konservatoriet i Wien som 15-årig, hvor Gustav Mahler blev hans studiekammerat og gode ven. Hugo Wolfs konservatorietid blev kort. Efter to år blev han bortvist på grund af fornærmelig adfærd over for sine professorer (i en samtale med konservatoriets direktør gav han til kende, at ”her på anstalten glemmer man mere, end man lærer”).

Hugo Wolfs stridbare og vanskelige sind var gennem hele livet en hindring for ham, både privat og professionelt, og i begyndelsen af 1880’erne begyndte hans psykiske problemer (bl.a. mani-depressivitet) for alvor at vise sig. Eftersom han ikke kunne passe et fast arbejde, virkede han som kritiker og musiklærer i Wien. Efter et selvmordsforsøg blev Hugo Wolf i 1898 indlagt på et sindssygehospital i Wien, hvor han forblev til sin død.

Hugo Wolf (1860 - 1903)

Opførelsen af Richard Wagners operaer gjorde et stort indtryk på Hugo Wolf, og han sluttede sig med begejstring til den radikale fløj i tysk musikliv, den nytysk-programmuskalske retning, der med Liszt og Wagner som toneangivende gik ind for avanceret tonalitet og andre radikaliteter, som blev udfoldet inden for specielt opera og programsymfoni. Dermed blev han også en indædt modstander af mere klassisk indstillede komponister som Johannes Brahms og Antonín Dvořák.

Som komponist gjorde han sig først og fremmest bemærket ved sine sange

(lieder), som udgør et højdepunkt inden for senromantikken. Han var lydhør over for sine omhyggeligt valgte tekster, og sang og klaverakkompagnement indgår på lige fod i de musikalske tolkninger af digtene. Hans indfølelse og psykologiske sans er uden sidestykke i samtidens liedkunst, som han berigede med henvendte 250 solosange med klaver. Ligesom Schumann komponerede Wolf cyklisk, dvs. sangkredse på grundlag af en og samme digter. I 1888 skrev han således 53 Möricke-, 13 Eichendorff- og 25 Goethelieder. I 1889 begyndte han på liedcyklussen *Spanisches Liederbuch* (efter Heyse og Geibel), hvis 34 sange afsluttedes året efter, da han gik i gang med *Italienisches Liederbuch* (efter Heyse), der omfatter 46 sange.

I forhold til Hugo Wolfs geniale indsats som sangkomponist er hans øvrige produktion af mindre betydning. Foruden den komiske opera *Der Corregidor* (1896), den symfoniske digtning *Penthesilea* (1883) og en strygekvartet (1880) komponerede Wolf de ensatte værker *Intermezzo* og *Italiensk Serenade* (1886 og 1887), begge for strygekvartet. De to værker er på årets program.

Intermezzo fra 1886 er en fantasifuld og musikantisk rondo. Det meget smukke og sangbare tema afbrydes uden varsel, hvorefter den første episode (det første

mellemspil) sætter ind – ejendommeligt aggressivt og rytmisk kantet. Der er noget eksperimenterende i de voldsomme kontraster, der herefter udfoldes i episoderne. De har dog alle motiviske forbindelser til hovedtemaet, så på en måde virker det, som om Wolf ønsker at præsentere forskellige sider af den samme grundkarakter. Der er et fint, danseagtigt præg over satsens sidste del. Elegant og poetisk spiller 1. violinen i stadigt højere toneleje sin afsluttende vals, der til sidst fortøner sig til de øvrige strygeres stilfærdige akkompagnement.

Italiensk Serenade er et let og muntert værk, som Wolf senere orkestrede som første sats i en suite, der aldrig blev opført. På et livligt rytmisk bagtæppe fører det spirituelle hovedtema sig frem. Også i videreføringen fastholder Wolf det lette præg. En herlig episode følger, hvor celloen i et recitativisk tonefald søger at få de øvrige instrumenter i tale – forgæves. Et dansende sidetema leder til et kort højdepunkt inden satsen føres til sin stilfærdige slutning.

Den rumænske komponist og violinist **George Enescu** (1881-1955) var et musikalsk vidunderbarn. Han blev som syv-årig optaget på konservatoriet i Wien, hvorfra han debuterede

på violin som 13-årig. Han fortsatte sine studier i Paris, ikke blot i violin, men også i komposition hos bl.a. Jules Massenet og Gabriel Fauré. Senere havde han bopæl i såvel Paris som i Bukarest. Som violinist gjorde George Enescu international karriere, og som lærer var han efterspurgt (blandt hans elever var Yehudi Menuhin, Arthur Grumiaux og Joan Field). Som komponist var hans stil senromantisk farvet af rumænsk folkemusik. I dag huskes han mest for sine to *Rumænske Rapsodier* for orkester (1901), men han komponerede i stort set alle genrer (orkesterværker, kammer- og klavermusik og lieder). Senere værker som den 3. sonate for violin og klaver i a-mol (1926) udnytter konstruktivt folkemusikalske træk i et originalt tonesprog, en fremgangsmåde, der kan sammenlignes med Béla Bartóks. I Rumænien stod han som dirigent, lærer og organisator i spidsen for opbygningen af et nationalt musikliv.

George Enescu komponerede sin strygeoktet i C-dur op. 7, da han var 19 år gammel. Medens hans to *Rumænske Rapsodier* for orkester nærmest er potpourrier over løst sammenkædede, men brillant orkestrerede rumænske folkesange (hør dem evt. på you tube), er oktetten op. 7 et nøje planlagt og meget kompliceret værk.

Det er derfor nærliggende at sammenligne strygeoktetten med Arnold Schön-

bergs strygesekestet *Verklærte Nacht*, der blev komponeret året før (i 1899), og som blev opført på Thy Kammermusikfestival i 2012. Men i virkeligheden var det den franske komponist Hector Berlioz (1803-69), der på det tidspunkt var Enescus beundrede forbillede. Berlioz var en hovedfigur i den franske romantik, og hans stil rummer – ligesom Enescus – det lyriske, det højdramatiske og det groteske.

Komponisten skriver i partiturets forord, at oktetten er *cyklisk*. Det vil sige, at det tematiske materiale fra første sats dukker op i de øvrige satser. Desuden oplyser komponisten, at oktettsens fire satser danner én stor sonateform. I den forstand er første sats ekspositionsdelen, hvor værkets temaer præsenteres; anden og tredje sats er gennemføringsdelen (anden sats gennemfører eller bearbejder det dynamiske hovedtema, tredje sats det mere lyriske sidetema). Fjerde sats fungerer som reprise. Formen understreges ved, at der kun er ganske korte eller ingen pauser mellem satserne. (Se evt. noten om sonateform i programbog 2011 side 54).

Første sats, *Très modéré*, indledes med et hovedtema, som straks anslår værkets karakter, og som samtidig rummer kimen til oktettsens øvrige temaer: syv strygere spiller unison et hovedtema, der er fuldt af rytmisk og melodisk frem-

drift, kantet, præget af store spring, og det varer næsten et minut. Dertil spiller 2. celloen sin dybeste tone C som orgelpunkt (liggetone). Videreføringen er koncentreret og fuld af kontrapunktisk finesse, som stiller store krav til de otte musikere. Sidetemaet præsenteres af 1. bratsch, *expressif et douloureux (udtryksfuldt og sørgmodigt)*. Satsen udvikler sig dramatisk, men slutter i stilhed med en genkomst af det ændrede hovedtema i 1. violinen. De øvrige strygere akkompagnerer med langt udholdte toner – alle spiller med sordin (dæmper).

Efter en kort pause, hvor musikerne fjerner deres dæmpere, sætter anden sats ind, *Très fougueux (Meget hidsigt)* og med samme unison eksplosion som i første sats. Hovedtemaet er barsk og voldsomt, og Enescu foreskriver, at det skal spilles *agitè (viltert)*. Hovedtemaet afløses af forløb, der er mere afspændte, og som skal spilles *caressant (smægtende)*. Satsens udtryk bestemmes dog af de stort anlagte fugaer, først over hovedtemaet fra første sats, siden over åbningstemaet fra anden sats. Senere melder sig igen hovedtemaet fra første sats, og musikken føres til et vældigt klimaks, der skal spilles *extrêmement vite (ekstremt hurtigt)*, inden der dæmpes ned.

Uden pause følger tredje sats, *Lentement*. Efter en lang, dæmpet indledning spiller 1. violinen (nu uden dæmper)

det vemodige hovedtema. Men også denne afdæmpede indledning fører til nye, konfliktfyldte højdepunkter, inden fjerde sats sætter ind uden pause.

Fjerde sats, *Mouvement de valse bien rythmée*, er en stort anlagt vals fuld af energi og fremdrift. Af fantastisk virkning er den store dobbeltfuga over temaer fra indledningen af fjerde sats og fra hovedtemaet i første sats. Efter en kort neddæmpning, hvor 1. violinen spiller en enkel, troskyldig melodi – et udtryksfuldt hvilepunkt i det turbulente forløb, føres satsen til sin pompøse slutning.

Paris 1929. George Enescu med sin elev, den 13-årige Yehudi Menuhin.

ANSGARKIRKEN, 7950 ØSTER JØLBY

FREDAG DEN 22. AUGUST KL. 19.30

François Devienne (1759-1803)

Kvartet i G-dur op. 2 nr. 1
for fløjte, violin, bratsch og cello (1791)

Allegro
Grazioso con variazioni

fløjte: Craig Goodman
violin: Morten Lyngs
bratsch: Luke Turrell
cello: Meredith McCook

Max Bruch (1838-1920)

Kvintet i a-mol
for 2 violiner, 2 bratscher og cello (1918)

Allegro
Allegro molto
Adagio non troppo
Allegro

violin 1: Ai Koda
violin 2: Morten Lyngs
bratsch 1: Máté Szücs
bratsch 2: Luke Turrell
cello: Meredith McCook

Eugene Kurtz (1923-2006)

The Last Contrabass in Las Vegas
En musikalsk sketch for en mand,
en kvinde og en kontrabas (1974)

skuespiller: Lotte Heise
kontrabas: Callum Hay Jennings

--- Pause ---

Morton Gould (1913-96)

Benny's Gig
for klarinet og kontrabas (1962/79)

Slow and nostalgic
Brisk, with drive
Very slow and hesitant
Brisk
Slowly
(Calypso Serenade) Moderately moving
Lazily moving
Jaunty

klarinet: Sarah Bonomo
kontrabas: Callum Hay Jennings

Bent Lorentzen (f. 1935)

Cyklus I
for bratsch, cello og kontrabas (1966/1986)

bratsch: Luke Turrell
cello: Meredith McCook
kontrabas: Callum Hay Jennings

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Eine kleine Nachtmusik K. 525,
Serenade nr. 13
for 2 violiner, bratsch, cello og kontrabas
(1787)

Allegro
Romanze: Andante
Menuet: Allegretto
Rondo: Allegro

violin 1: Ai Koda
violin 2: Morten Lyngs
bratsch: Máté Szücs
cello: Meredith McCook
kontrabas: Callum Hay Jennings

François Devienne
 Portrættet er udført af billedkunstneren
 Jacques-Louis David

Franskmænd **François Devienne** (1759-1803) er i dag kun lidt kendt, men var i sin samtid berømt som en talentfuld og produktiv komponist. Desuden var han efterspurgt som solist og orkestermusiker på både fløjte og fagot. Fra 1795 var han fløjteprofessor ved Conservatoire de Paris samtidig med, at han spillede fagot i Opéra National de Paris.

Deviennes produktion er enorm og omfatter omkring 300 instrumentalværker, heriblandt fløjtekoncerter, fagotkoncerter, fagotsonater, sinfoniaer for blæserensembler, kvartetter, trioler og opera-

er. Hertil kommer, at Devienne skrev en anerkendt bog om fløjtespil, *Méthode de Flûte Théorique et Pratique* (1793), som blev trykt i flere oplag. Devienne døde den 5. september 1803 – psykisk nedbrudt af overanstrengelse.

Som helhed er Deviennes musik præget af den ynde og fornemme balance, der ikke blot kendetegner den musikalske højklassik, men også billedkunstneren Jacques-Louis Davids fine portræt af komponisten på denne side. Deviennes elegante og formfuldendte skrivemåde bringer Mozarts og Haydns stil i erindring. Det er derfor ikke så sært, at Devienne i sin samtid fik tilnavnet "den franske Mozart".

Det er også lethed og elegance, der præger fløjtekvartetens to satser. Det er musik, som først og fremmest skal glæde og fornøje både udøvende og publikum.

Den tyske komponist og dirigent **Max Bruch** (1838-1920) skrev som 14-årig sin første symfoni og en strygekvartet, som skaffede ham midler til videre studier. I 1858 blev hans komiske opera *Scherz, List und Rache* opført, og i 1864 slog han for alvor sit navn fast som kor-komponist med den nordisk farvede kantate over tekster fra Esaias Tegnér's *Frithiofs Saga*. I en årrække gjorde Bruch

sig gældende som dirigent, inden han i 1891 blev professor i komposition ved Akademie der Künste i Berlin. I 1911 sagde han stillingen op for at få bedre tid til at komponere.

I sin samtid var Max Bruch værdsat over hele Europa. Hans klangskønne, elegant instrumenterede værker var sangbare, iøjefaldende og karakteristiske. De var ofte inspireret af folke-musik fra hele Europa, f.eks. *Skotsk fantasi* op. 46, *Adagio over keltiske melodier* op. 56, *Svenske danse* op. 63 og *Suite over russiske temaer* op. 79b.

Foruden den berømte violinkoncert i g-mol skrev Max Bruch to andre koncerter og yderligere et antal forskellige værker for violin og orkester.

Fotografi fra omkring 1905

Bruchs musik var tydeligt inspireret af Schumann og Mendelssohn. Med årene blev det stadigt tydeligere, at hans stil var traditionel og tilbageskuende, hvorfor interessen for hans værker aftog efter hans død. Et er dog fortsat på det internationale repertoire, nemlig den brillante og bevægende smukke violinkoncert i g-mol op. 26 fra 1866. Et andet værk, der ofte spilles, er *Kol Nidrei* for cello og orkester – langsomme og meget udtryksfulde variationer over to jødiske melodier med tilknytning til den jødiske helligdag *Yom Kippur*. Værket findes også i en version for cello og klaver.

Max Bruch komponerede sin strygekvintet i a-mol, da han var 80 år gammel. Her lagde den aldrende komponist et værk på bordet, der i mange henseender er forbløffende; man kunne måske forvente en bitter eller resigneret musikalsk kommentar til den "umusikalske tid", Bruch følte, han levede i. I stedet komponerede han et værk, der emmer af livsglæde, ungdommelig energi, dramatik og satsteknisk mesterkab.

I første sats, *Allegro*, fører en langsom indledning til et dynamisk og hændelsesrigt forløb, en stort anlagt sonateform. Her er 1. violinen toneangivende, og den præsenterer straks satsens kerneinterval, den formindskede sep-

tim, i et rytmisk skarpt skåret, dramatisk og harmonisk mangefarvet forløb.

Anden sats, *Allegro molto*, er en forrygende hurtig sats i 6/8-takt, i sit udtryk beslægtet med den italienske *Tarantel*, en lidenskabelig italiensk folkedans. Her springer danserne rundt, som var de stukket af den giftige edderkop *Tarantellen*.

Den langsomme, vidunderligt sangbare tredje sats, *Adagio non troppo*, låner sit materiale fra et værk fra 1915, *Serenade for strygeorkester efter svenske melodier*.

Fjerde sats (*Allegro*) er en mesterlig udklang på et værk, der blev komponeret i samme tidsrum som Schönbergs *Pierrot lunaire* (1912), Saties *Parade* (1917) og Stravinskys *Historien om en soldat* (1918). Sammenlignet med disse værker, der repræsenterer et modernistisk gennembrud i den vestlige musik- og kulturhistorie, virker Bruchs strygekvintet i a-mol svært anakronistisk. Vurderet i lyset af Max Bruchs egen selvforståelse og kompositoriske æstetik er strygekvintetten imidlertid et repræsentativt og helt igennem vellykket værk.

Eugene Kurtz (1923-2006) afsluttede sin musikuddannelse fra Eastman School of Music i 1949. Han studerede senere i Frankrig hos Honegger, Milhaud og hos Schönbergs elev Max Deutsch. Kurtz havde i mange år bopæl i Paris, men rejste jævnligt til USA som gæstelærer. Som komponist er han inspireret af amerikaneren Charles Ives, østrigeren Arnold Schönberg og repræsentanterne for den vesteuropæiske modernisme efter 2. Verdenskrig. Også moderne jazz har øvet indflydelse på hans musik. Eugene Kurtz har skrevet filmmusik og musik for radio, tv og teater. Hans orkester- og kammermusik er opført i Europa og USA, ligesom han modtog bestillinger fra The Musical Arts

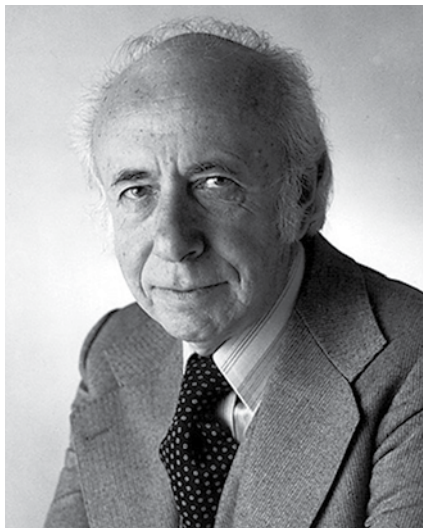

Association of Cleveland, Radio France og det franske Kulturministerium. Fløjtesoloen *Ikaros* tilegnede Eugene Kurtz sin gode ven, Craig Goodman, som opførte værket på Thy Kammermusikfestival 2007.

The Last Contrabass in Las Vegas er et stykke instrumentalt teater fra 1974. Ved instrumentalt teater forstår man en komposition, hvor det teatraliske eller performative element er lige så vigtigt eller vigtigere end musikken selv; det grotesk-humoristiske er sædvanligvis i forgrunden. Den argentinsk-tyske komponist Mauricio Kagel (f. 1931) var pioner på området. Herhjemme komponerede Ib Nørholm (f. 1931) allerede i 1964 *Direction; inconnue* for soloviolin og mekanisk legetøj. Tredje sats består af danske musikanmeldelser læst på tysk i højttalere vekslede med brudstykker af en Bach-cellosonate. Senere leverede andre danske komponister som Bent Lorentzen (f. 1935) og John Frandsen (f. 1956) talentfulde bidrag til genren.

The Last Contrabass in Las Vegas er måske Kurtz' bedst kendte værk. Det er tilegnet kontrabassisten Bertram Turetzky og hans kone Nancy Turetzky, som ofte har haft værket på deres koncertprogrammer. Fortælleren, en dame, er fan af kontrabassen, som efter hendes mening er musikhistoriens

mest sexede instrument. Således opmuntret brillerer kontrabassen: i dialogen viser den sin virilitet og alsidighed i form af traditionelle og utraditionelle spillemåder. De humoristiske effekter og vanvittige krumspring med og uden bue gør den fortællende dame stadig mere opstemt; da bassisten til sidst slår en serie afrikanske rytmer på kontrabassens dæk, går hun helt fra snøvsen ... Hun trygler om mere; men bassisten, der gennem hele forløbet har forholdt sig ejendommeligt uengageret (det var kontrabassen, der kommunikerede), siger blot: *That's all*. Og dermed basta.

Den amerikanske komponist og dirigent **Morton Gould** (1913-1996) viste tidligt en forbløffende evne til at komponere

og improvisere. Han fik sin første komposition offentliggjort, da han var seks år gammel. Sin uddannelse fik han ved the Institute of Musical Art i New York (i dag the Juilliard School of Music).

Morton Gould skrev musik i mange genrer, men var bedst kendt for sine værker med orkester i traditionel, populær amerikansk stil, f.eks. radiomusik (*American Symphonette*), Broadway musicals (*Million Dollar Baby*), balletter (*Fall River Legend*), filmmusik og musik til tv-serien *Holocaust*. Som dirigent har han bl.a. indspillet Carl Niensens 2. Symfoni og hans Klarinetkoncert.

Morton Goulds jazz-inspirerede klarinetkoncert, *Derivations*, blev skrevet til Benny Goodman i 1956. Seks år senere komponerede han syv duoer for klarinet og kontrabas, også til Benny Goodman, i anledning af hans forestående turné til det daværende Sovjetunionen. Han kaldte værket for *Benny's Gig*, selv om begge instrumenter tildeles solistiske roller. Den ottende duo i *Benny's Gig* kom til i 1979 i anledning af Benny Goodmans 70 års fødselsdag. I tilegnelsen skrev Gould:

Til min mangeårige ven og super-kollege i venskab og beundring. Hvor mange Benny Goodmans findes der i hver tidsalder? Til lykke, Benny - and keep playing.

Bent Lorentzen (f. 1935) komponerede *Cyklus I* for bratsch, cello og kontrabas i 1966 som første del af en halvtimes lang værkcycklus (op. 6), men med forskellige besætninger i dens fire dele. Typisk for komponisten blev værkets enkelte dele senere gennemrevideret, og det er versionen af *Cyklus I* fra 1986, der spilles på årets festival. Som et typisk træk ved Lorentzens musik møder man også her stærke kontraster: Heftige og voldsomt ekspressive afsnit afløses af tyste afsnit med misterioso-karakter. Stemmerne udfolder sig ofte med en lille, indbyrdes tidsmæssig forskydning.

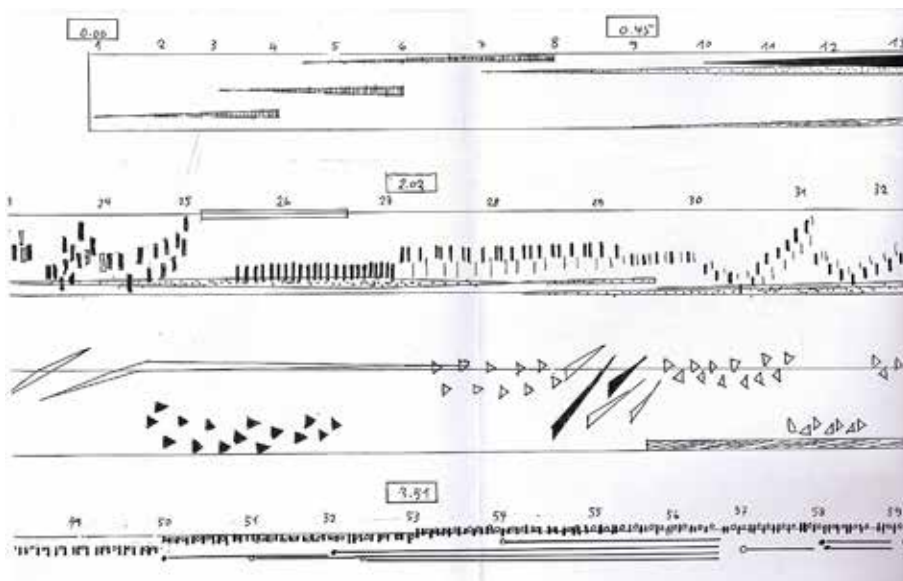
Når man ser på partituret (udsnit øverst), kan man få den tanke, at kompositionen er grafisk tænkt – og grafisk notation (i stedet for nodednotation) var faktisk en metode, Lorentzen benyttede en del i tresserne og halvfjerdserne, ikke kun i forhold til elektronmusikken (hvor det var oplagt), men også i mange af orgelværkerne (se udsnit nederst). Lorentzen mente, at et værks idé ofte kunne tydeliggøres grafisk, og at musikkerne blev friere stillet i deres tolkning af musikken. Det var (og er stadig) et kontroversielt synspunkt i den nodebundne tradition.

I *Cyklus I* kan vi opleve noget helt andet end musik, der folder sig ud som melodier med akkompagnement. Vi føres ind i næsten ukendte lydlandskaber be-

Strygetrio *Cyklus I*, udsnit af partitur

Orgelværket *Triplex*, udsnit af grafisk partitur

boet af alverdens tænkelige lyde. Man kan sige, at Lorentzen arbejder med lydene (ikke noderne) som om de var den musikalske udgave af det, sprogfolk kalder fonemer.

Fonemet er den mindste betydningsadskillende enhed i ethvert sprog, med sproglyden som funktionelt element (ordene skylde, skylle og skulle viser, at /y, ø, u/ er forskellige fonemer i dansk).

Analogt med dette undersøger Lorentzen de musikalsk-lydlige enheder (man kunne kalde dem "musemer") og en masse forskellige kombinationer af dem. En enhed (et "musem") kan f.eks.være en glissandobevægelse, en accelererende tonegentagelse, en tonevifte eller en bankelyd. Kombinationsmulighederne er utallige, og her bliver de til lys, skygger og farver i et eventyrligt lydlandskab.

Læs mere om Bent Lorentzen på side 11 (Notetekst: Lars Ole Bonde)

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91) komponerede sin serenade for strygere nr. 13, *Eine kleine Nachtmusik*, i august 1787; men vi ved ikke noget om, hvilke praktiske grunde, der fik ham til det, og vi kender ikke noget til nogen bestilling eller anden omstændighed, der kunne have motiveret ham til at komponere sit måske mest kendte og spillede

værk. *Eine kleine Nachtmusik*, som er bedårende og musikantisk i sit udtryk, er komponeret i en tid, hvor de økonomiske skygger faldt stadig mørkere over komponisten, og hvor han arbejdede døgnet rundt på operaen *Don Juan*. Derfor er strygerserenaden *Eine kleine Nachtmusik* et eminent godt eksempel på Mozarts forbløffende evne til at overskride sine egne daglige bekymringer og fortrædeligheder.

Værkets skønhed, dets charmerende klang og perfekte instrumentation gør det til et herligt eksempel på den lyse, såkaldt apollinske side af den wienerklassiske stil. Andre steder giver Mozart også eksempler på stilens mørke, intense og dramatiske side, ikke mindst i de sidste store mol-værker (1. klaverkvartet K 478, 4. strygekvintet K 516 og 40. symfoni K 550, alle i g-mol).

Første sats, *Allegro*, er i sonateform, livsglad og fuld af fremdrift. Den indledes med en fanfare, der spilles unison af de fem strygere inden hovedtema og sidetema præsenteres. Den korte gennemføringsdel, der indledes med fanfaren fra satsens begyndelse, bearbejder hovedsageligt det sangbare sidetema i elegante nybelysninger.

Anden sats, *Romanze: Andante*, er en smægtende og intim sats i rondoforment A-B-A-C-A plus en afsluttende

koda. Den midterste A-del er forkortet og består kun af temaets første halvdel. Satsen står i C-dur bortset fra det næstsidste C-led, som står i mol.

I tredje sats, *Menuet: Allegretto*, har trio karakter af en folkelig Ländler. Menuetten hører hjemme i den aristokratiske salon; Ländlereren hører hjemme i krostuen. Ved at modstille de to danse, der således er forankret i vidt forskellige sociale miljøer, foregreb Mozart i stil og udtryk den berømte balscene i Don Juan (finalen til I akt), som han netop arbejdede på: her spiller tre orkestre op til bal hos Don Juan: Det største af dem spiller en høvisk menuet i 3/4, som Don Juan danser med Zerlina. De to andre spiller *samtidig* en kontradans i 2/4 og en rustik Ländler i 3/8-takt.

Fjerde sats er en elegant og livsglad *Rondo: Allegro* – en perfekt krone på et værk, der inkarnerer 1700-tallets aristokratiske underholdningsmusik.

Læs mere om Wolfgang Amadeus Mozart på side 23 og 24

KIRSTEN KJÆR MUSEET, 7741 FRØSTRUP

LØRDAG DEN 23. AUGUST KL. 15.00

François Devienne (1759-1803)

Kvartet i G-dur op. 2 nr. 1
for fløjte, violin, bratsch og cello (1791)

Allegro

Grazioso con variazioni

fløjte: Craig Goodman
violin: Morten Lyngs
bratsch: Luke Turrell
cello: Meredith McCook

*Programnote, se side 41***Max Bruch** (1838-1920)

Kvintet i a-mol
for 2 violiner, 2 bratscher og cello (1918)

Allegro

Allegro molto

Adagio non troppo

Allegro

violin 1: Ai Koda
violin 2: Morten Lyngs
bratsch 1: Máté Szücs
bratsch 2: Luke Turrell
cello: Meredith McCook

*Programnote, se side 41 og 42***Eugene Kurtz** (1923-2006)

The Last Contrabass in Las Vegas
En musikalsk sketch for en mand,
en kvinde og en kontrabas (1974)

skuespiller: Lotte Heise

kontrabas: Callum Hay Jennings

Programnote, se side 42 og 43

--- Pause ---

Morton Gould (1913-96)

Benny's Gig
for klarinet og kontrabas (1962/79)

*Slow and nostalgic**Brisk, with drive**Very slow and hesitant**Brisk**Slowly**(Calypso Serenade) Moderately moving**Lazily moving**Jaunty*

klarinet: Sarah Bonomo

kontrabas: Callum Hay Jennings

*Programnote, se side 43***Bent Lorentzen** (f. 1935)

Cyklus I
for bratsch, cello og kontrabas
(1966/1986)

bratsch: Luke Turrell

cello: Meredith McCook

kontrabas: Callum Hay Jennings

*Programnote, se side 44 og 45***Wolfgang Amadeus Mozart** (1756-91)

Eine kleine Nachtmusik K. 525,
Serenade nr. 13
for 2 violiner, bratsch, cello og kontrabas
(1787)

Allegro

Romanze: Andante

Menuet: Allegretto

Rondo: Allegro

violin 1: Ai Koda
violin 2: Morten Lyngs
bratsch: Máté Szücs
cello: Meredith McCook
kontrabas: Callum Hay Jennings

Programnote, se side 45

NORDISK FOLKECENTER F. VEDV. ENERGI, 7760 HURUP

LØRDAG DEN 23. AUGUST KL. 15.00

Franz Joseph Haydn (1732-1809)

Kvartet i A-dur op. 20 nr. 6

for 2 violiner, bratsch og cello (1772)

Allegro di molto e Scherzando

Adagio. Cantabile

Menuetto. Allegretto

Fuga a 3 Sogetti. Allegro

violin 1: Elisabeth Zeuthen Schneider

violin 2: Cæcilie Balling

bratsch: Hannah Ross

cello: Grace An

Hugo Wolf (1860-1903)

Intermezzo i Es-dur

for 2 violiner, bratsch og cello (1886)

Italiensk Serenade i G-dur

for 2 violiner, bratsch og cello (1887)

violin 1: Emily Dellit

violin 2: Cassandra Bequary

bratsch: Katya Gorovaya

cello: Michael Kaufman

Programnote, se side 37 og 38

George Enescu (1881-1955)

Oktet i C-dur op. 7

for 4 violiner, 2 bratscher og 2 celli (1900)

Très modéré

Très fougueux

Lentement

Mouvement de valse bien rythmée

violin 1: Cassandra Bequary

violin 2: Cæcilie Balling

violin 3: Elisabeth Zeuthen Schneider

violin 4: Emily Dellit

bratsch 1: Katya Gorovaya

bratsch 2: Hannah Ross

cello 1: Michael Kaufman

cello 2: Grace An

Programnote, se side 36 og 37

--- Pause ---

Nermis Miesses, Peter Clark, Florian Peelman og Hannah Sloane i Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi 2013

Programnote, se side 38 og 39

THISTED MUSIKTEATER, 7700 THISTED SØNDAG DEN 24. AUGUST KL. 15.00

Ralph Vaughan Williams (1872-1958)
Kvintet i c-mol
for violin, bratsch, cello, kontrabas og klaver (1903)

Allegro con fuoco
Andante
Fantasia quasi variazioni: Moderato

violin: Alexander Sprung
bratsch: Máté Szücs
cello: Michael Kaufman
kontrabas: Callum Hay Jennings
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se side 29 og 30

Thisted Musikteater 2013

Isang Yun (1917-95)
Tapis
for 2 violiner, bratsch, cello og kontrabas (1987)

violin 1: Alexander Sprung
violin 2: Emily Dellit
bratsch: Máté Szücs
cello: Michael Kaufman
kontrabas: Callum Hay Jennings

Programnote, se side 30 og 31

--- Pause ---

Antonín Dvořák (1841-1904)
Kvintet i A-dur op. 81
for to violiner, bratsch, cello og klaver (1887)

Allegro, ma non tanto
Dumka: Andante con moto
Furiant: Scherzo. Molto vivace
Finale: Allegro

violin 1: Emily Dellit
violin 2: Ai Koda
bratsch: Luke Turrell
cello: Grace An
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se side 31 og 32

SKOLEKONCERTER

Thy Kammermusikfestival har gennem årene lagt vægt på at give skolekoncerter, hvor eleverne på hjemmebane møder klassisk kammermusik.

I år arrangeres følgende koncerter:

Mandag den 18. august

Kl. 10.00-10.50 EUC Nordvest, Thisted

Kl. 10.30-11.15 Sundby Friskole

Kl. 10.40-11.25 Thisted Gymnasium og HF-Kursus

Onsdag den 20. august

Kl. 10.30-11.15 Hundborg Friskole

Kl. 10.45-11.25 Thy-Mors HF og VUC, Thisted

Kl. 10.45-11.25 Thy-Mors HF og VUC, Nykøbing

ÅBNE PRØVER

I lighed med tidligere er der mulighed for at overvære enkelte prøver på **Bakkegaarden, Bakkegaardsvej 4, 7742 Vesløs.**

Torsdag den 14. august kl. 10.00-12.00

Fredag den 15. august kl. 10.00-12.00

Vor Frue Kirke, Aalborg

Vor Frue Kirke, Aarhus

Billeder fra turné november 2013

Thisted Musikteater

Craig fandt sin overmand i Lund

Stavnsholtkirken, Farum

Skissernas Museum, Lunds Universitet

For støtte til gennemførelse af Thy Kammermusikfestival 2014 takkes

Stat, kommune, fonde og andre sponsorer

*A.P. Møller og Hustru
Christine McHoney-Møllers
Fond til almenne Formaal*

Grethe & Jørgen P. Bornerups Fond

TOYOTA-FONDEN

Kunststof-Kemi Skandinavia A/S

Thy Masterclass Erhverv

Knudsdahl Landbrug

Øvrige bidragydere

Bakkegaarden
Crishfish A/S Hanstholm
Det Gamle Røgeri, Hanstholm
Erling Grønkjær Fiskeeksport A/S
Fast Plast A/S
Feriepartner Thy
Filetfabrikken Hanstholm ApS
Fiskecompagniets Detailsalg,
Vorupør
Famn. Seafood
FS GROSS ApS, Hanstholm
Fotograf Knud Erik Jensen
GADUS A/S
Gyrup/v Lisbeth og Nicolai
Nicolaisen
Hesselholt Fisk Eksport A/S
Hotel Thinggaard, Hurup
Kiropraktisk Klinik, Nykøbing
Klitmøller Sommerhusudlejning
Læge Kirsten Andreasen,
Tønder Lægehushus Nord
Mejerigården A/S
Mondo Mar Marine Foods
Pandalus A/S, Hanstholm
Plantagehuset i Thisted
Revision Limfjord
Royal Danish Seafood/Fish
Sjørring Maskinfabrik A/S
Spar Vorupør
Thisted Antikvariat
Thisted Bryghus A/S
Thy Turistbureau
Taabel P. og Co. A/S
Vorupør Feriehusudlejning

EDITION WILHELM HANSEN